

KNVvL

Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart

Jaarverslag 2024

Colofon

Productie & coördinatie: Britt Mink (Freestyle Experience)

Fotografie:

Alex Barends	Ben Ullings
Bob Drayer	Britt Mink
Eric Munk	Fanny Hopmans
Fonsz Kriegsman	Frank Moorman
Frank Mulder	Frederike Vonk
Jan den Hartog	Jos Bouman
Kjeld van Druten	Paul van den Berg
Ronald Overdijk	Wim de Gier
Wout Sunderman	Koen Olijerhoek
Ady Dagan	Anne Jan Roeleveld
Astrid van Lieshout	Ben Bläss
Sebe Kruijer	Daniël Shapiro
David Henrichs	Fons de Leeuw
George Nielsen	Gijs van der Werf
Lennaert Ruinen	Helen de Mik
Julian de Jong	Melanie Jonker
Peter Oeij	Philip Snijder
Theo Pranger	Hans van der Lande

Vormgeving en druk: Print Productions, Heerhugowaard

© KNVvL

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, microfilm, fotokopie, magnetische of digitale media, plaatsing op websites, of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord van het Hoofdbestuur	4
Bondsbureau	7
Ledenservice	8
Operations	8
Veiligheid	10
Juridische commissie	10
Medische commissie	10
Afdelingen	
Aerobatics	12
Algemene Luchtvaart Afdeling (ALA) & Luchtvaartkennis (LVK)	13
Ballonvaren	14
Deltavliegen	16
Drones	18
Gemotoriseerd Vliegen	20
Historische Luchtvaart	22
Luchtvaartkennis	24
Luchtvaartwetenschappen	24
Modelvliegsport	25
Parachutespringen	27
Paramotorvliegen	30
Paragliding	32
Zweefvliegen	33
Ledenaantallen	36
Onderscheidingen	36
Financiën	37
Hoofdbestuur, Raad van Advies en Bondsbureau	38
Hoofdbestuur	38
Raad van Advies	38
Medewerkers Bondsbureau	38
Woordenlijst	39

Ik ben lid van de
KNVvL omdat ik
zorgeloos wil vliegen

Voorwoord van het Hoofdbestuur

Hierbij treft u het jaarverslag 2024 aan van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart.

Op 23 maart 2024 hebben we het vliegseizoen feestelijk geopend met de GA Season Opener op Breda International Airport. Dit evenement organiseerden we samen met AOPA, in samenwerking met Breda International Airport, Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Er waren diverse interessante lezingen, onder andere over GA-vliegerschap, het overvliegen van liergebieden, en het thema Ruimte voor Defensie. Het was een dag waarin we veel van en met elkaar konden leren, en waarin ook volop gelegenheid was om te netwerken.

Als Hoofdbestuur hebben we ons in 2024 gericht op onze drie speerpunten:

1. Het creëren van meer ruimte voor de lichte luchtvaart;
2. Het functioneren als gekwalificeerde organisatie voor luchtsport en luchtvaart;
3. Het zijn van hét expertisecentrum op het gebied van regelgeving en wetgeving.

Speerpunt 1: Meer ruimte voor de lichte luchtvaart

We hebben in 2024 intensief contact onderhouden, niet alleen met het ambtelijk apparaat, maar ook met politieke vertegenwoordigers. Zo spraken we meerdere woordvoerders luchtvaart uit de Tweede Kamer en zetten we onze reguliere overleggen met ambtenaren van het ministerie voort.

Op 4 december vond een kennismakingsgesprek plaats met minister Barry Madlener, waarbij voorzitter Denise Eikelenboom, Ronald Overdijk en directeur Rembert Groenman namens de KNNvL aanwezig waren. Naast een kennismaking bood dit gesprek de mogelijkheid om het belang van de general aviation te onderstrepen. Zowel in de lucht als op de grond. Een belangrijk resultaat is dat de KNNvL een expert mag voordragen voor de expertcommissie die het schetsontwerp van de luchtruimherziening zal beoordelen. Ook zijn we actief betrokken bij de Drone Council Nederland.

Daarnaast blijft Just Culture een belangrijk aandachtspunt, met dit jaar extra aandacht voor sociale veiligheid. Ook het thema integriteit krijgt binnen deze context nadrukkelijk aandacht.

“Het gevoel van veiligheid in de lucht begint met vertrouwen en veiligheid op de grond. Sociale veiligheid en vliegveiligheid vormen samen de vleugels van onze luchtsport.”

Speerpunt 2: Gekwalificeerde organisatie

In 2024 zijn de eerste concrete stappen gezet om ons verder te ontwikkelen richting brevetafgifte en te voldoen aan de eisen om als Qualified Entity (QE) te kunnen functioneren. De verdere uitrol hiervan staat gepland voor 2025.

Speerpunt 3: Expertisecentrum voor regelgeving en wetgeving

We zetten in op nauwe samenwerking met externe stakeholders én onze achterban, zodat we invloed kunnen uitoefenen op regelgeving en wetgeving. Zo stellen we onszelf in staat om onze luchtsport nu en in de toekomst te kunnen blijven beoefenen.

In 2024 hebben we op managementniveau meerdere keren overleg gevoerd met het Ministerie over wet- en regelgeving.

Jaarlijkse evaluatie

In 2025 heeft het hoofdbestuur, als onderdeel van de MKE's, een jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd, ditmaal onder externe begeleiding van de Sesam Academy. Door omstandigheden vond deze evaluatie pas in januari 2025 plaats.

Uit de bestuurlijke evaluatie kwam naar voren dat de onderlinge samenwerking goed verloopt, maar ook dat het hoofdbestuur veel tijd besteedt aan vergaderen. Om meer te kunnen sturen op hoofdlijnen, gaat het bestuur aan de slag met het verbeteren van de efficiëntie van de vergaderingen.

In 2024 zijn er geen formele klachten ontvangen, waardoor er geen klachtenafhandeling nodig was.

Statuten Fase 2

In 2024 heeft een drietal gesprekken plaatsgevonden met een consultatiegroep, waarin gezamenlijk is nagedacht over de vraag of de KNNvL nog voldoet aan de kenmerken van een eigentijdse sport- en belangenorganisatie. Daarbij is ook besproken welke consequenties dit kan hebben voor de besturing en structuur van de vereniging.

Deze gesprekken hebben geleid tot een aantal belangrijke uitgangspunten, die zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de nieuwe statuten.

Hoogtepunten

We kunnen met trots terugkijken op een jaar vol mooie momenten. Een greep uit de hoogtepunten van 2024:

- De KNNvL is trots op haar sporters en hun nationale én internationale prestaties. Een bijzonder hoogtepunt was de gouden medaille van Lars Hofman in het kunstzweefvliegen, waarmee hij de titel World Advanced Champion behaalde. Daarnaast wist het Nederlandse team – bestaande uit Jelle Heikamp, Lars Hofman, Björn Strayer en teamcoach Sape Miedema – de hoogste totaalscore in het landenklassement te behalen. Daarmee won het team eveneens goud en de titel World Advanced Team Champion. Meer mooie prestaties van onze sporters zijn verderop in dit verslag terug te vinden in de afdelingsverslagen
- Ook dit jaar zijn er weer diverse onderscheidingen en medailles uitgereikt. In het jaarverslag is hierover een aparte paragraaf opgenomen. We feliciteren alle ontvangers nogmaals van harte!

Denise Eikelenboom voorzitter

Harald Bresser vicevoorzitter

- De afdelingen Algemene Luchtvaart en Luchtvaartkennis zijn in september samengevoegd tot één nieuwe afdeling. Het voornemen is om in 2025 een passende nieuwe naam te introduceren.
- In 2024 publiceerde de KNVvL een geactualiseerde versie van haar position paper over luchtruimherziening.
- In november vond het tweede KNVvL Bestuurderscongres plaats bij het Aviodrome. Met een gevarieerd programma kwamen thema's aan bod zoals de vier V's van sociale veiligheid, ontwikkelingen rondom U-space, een training over suicide-preventie, en een sessie over bestuurdersaansprakelijkheid.
- Voor de tweede keer verscheen het KNVvL-magazine PH-002. Op basis van een lezersonderzoek na de eerste editie is het magazine dit jaar op duurzamere wijze uitgegeven: digitaal voor alle leden en alleen op aanvraag als fysieke versie.
- In 2024 zijn gesprekken gevoerd met afdelingen over een eigentijdse uitstraling van het afdelingslogo. Dit leidde tot het besluit om het complete KNVvL-logo te moderniseren. Het bestuur gaf opdracht voor dit traject. Tijdens het KNVvL Bestuurderscongres zijn het nieuwe hoofdlogo en de bijbehorende afdelingslogo's gepresenteerd. In 2025 volgt een duurzame implementatie, waarbij materialen pas geleidelijk vervangen worden om verspilling te voorkomen.
- Als hoofdbestuur hebben wij diverse activiteiten bezocht, waaronder de ledenvergaderingen van afdelingen, de Vrouwevliegtag en de Zeeuwse Vliegdagen.

Wat betreft de vier principes van goed sportbestuur (verantwoordelijkheid, democratie, maatschappij en transparantie) zoals die door NOC*NSF worden voorgeschreven, hebben we als Hoofdbestuur in 2024 het volgende gedaan:

- **Verantwoordelijkheid:** in samenwerking met directeur Rembert Groenman is wederom gewerkt aan het verder scherp hebben van verantwoordelijkheden binnen de organisatie en te zorgen dat hier in de werkprocessen naar gehandeld wordt. Daarnaast hebben wij onze jaarlijkse bestuursevaluatie uitgevoerd. Uit de bestuurlijke evaluatie blijkt dat de onderlinge samenwerking goed verloopt, maar dat het hoofdbestuur veel vergadert. Om meer op hoofdlijnen te kunnen sturen, gaat het bestuur werken aan efficiëntere vergaderingen.
- **Democratie:** alle beleids- en financiële stukken worden ter goedkeuring voorgelegd aan de KNVvL-ledenraad. Ook hebben

we het voorzittersoverleg voortgezet waardoor alle afdelingen goed aangesloten zijn bij de laatste ontwikkelingen. De Raad van Advies heeft het HB daarbij tweemaal van advies gediend.

- **Maatschappij:** na iedere vergadering van het Hoofdbestuur hebben we de leden en plaatsvervangend leden van de KNVvL-ledenraad, de voorzitters van de afdelingen, de medewerkers en onze Raad van Advies op de hoogte gebracht van de besluiten die we namen en overige zaken die we bespraken.
- **Transparantie:** door bovenstaande acties willen we bereiken dat het transparant is wat het Hoofdbestuur beslist en hoe we tot beslissingen zijn gekomen. Ook op het gebied van financiële transparantie zijn verbeteringen bereikt, door penningmeesteroverleggen en nauwe samenwerking met de Financiële Commissie, het financiële adviesorgaan van de LR.

Het Hoofdbestuur kwam in 2024 bijeen voor:

- 12 Hoofdbestuursvergaderingen
- 2 overleggen Raad van Advies
- 2 penningmeestersoverleg
- 2 voorzittersoverleggen
- 3 ledenraadvergaderingen

Namens het Hoofdbestuur,
Denise Eikelenboom, voorzitter
Harald Bresser, vicevoorzitter

Over de KNVvL

De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart (KNVvL) is de nationale vereniging voor alle luchtsporten. De KNVvL is opgericht op 19 oktober 1907 als 'Vereniging ter Bevordering van de Luchtscheepvaart' en behartigt de belangen van alle luchtsporten in Nederland. De KNVvL is aangesloten bij Fédération Aéronautique Internationale (FAI), de World Air Sports Federation, European Air Sports en NOC*NSF.

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix is beschermvrouwe van de KNVvL.

Bonds bureau

Personele ontwikkelingen

Binnen het team van het Bonds bureau vonden in 2024 diverse veranderingen plaats. In maart startte Marleen Snaak als coördinator Sportontwikkeling als opvolgster van Frouwke Kuipers. Op 1 november begon Thomas Jellema in de rol van medewerker Luchtruimherziening en contactpersoon voor drones en modelvliegen. Eind 2024 kregen Kim Groenendijk en Annemieke Deroog een vast dienstverband aangeboden.

Sanne de Bonte raakte begin juni in een ziektehersteltraject. We hopen dat zij in de loop van 2025 verder zal herstellen.

Naast het vaste team zijn verschillende professionals ingehuurd ter ondersteuning van projecten: Ronald de Vries voor het secretariaat van de afdeling Zweefvliegen, Hester de Bork als eindredacteur van het KNNVL-magazine PH-002, en Britt Mink ter ondersteuning van diverse projecten.

Hoofdbestuur

In juni 2024 nam Diederick Hijink afscheid van het hoofdbestuur na het voltooien van zijn eerste termijn. In november werd Simone Richardson aan het bestuur toegevoegd, met een portefeuille gericht op sport. Simone brengt waardevolle ervaring mee als oud-directeur van meerdere sportbonden en als voormalig Tweede Kamerlid namens de VVD. Deze achtergrond vormt een sterke aanvulling op het zittende bestuur.

Integriteit en beleidsontwikkeling

Per 1 mei 2024 is Nienke Schipper vanuit NOC*NSF aangesteld als integriteitsmanager (0,1 fte). Zij is verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en monitoren van het integriteitsbeleid en zij beheert het Meldpunt Sociale Veiligheid.

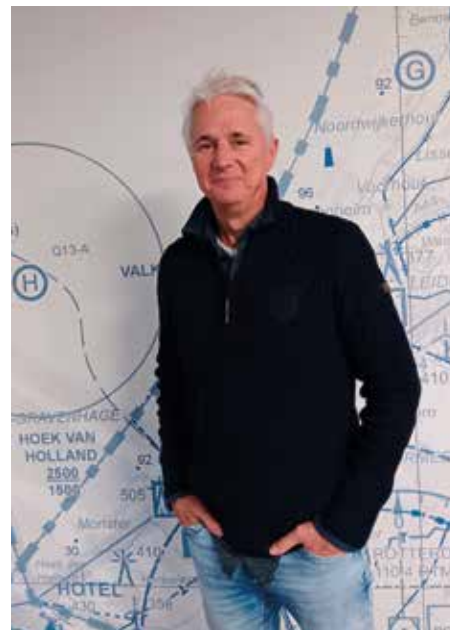
De functie sluit aan bij de ambitie van de KNNVL om een veilige, transparante en integere sportomgeving te waarborgen. In 2024 werd de campagne De V's van sociale veiligheid gelanceerd (Vertrouwenscontactpersoon, VOG, Veilige cultuur, goed opgeleid kader). Hieraan waren webinars en een fysieke bijeenkomst gekoppeld. De sessies werden goed bezocht en worden, met ondersteuning van clubondersteuner Marleen Snaak, steeds bewuster toegepast binnen de clubs.

Overstap naar nieuw CRM-systeem: Flightdeck

In 2024 is de overstap gemaakt van het systeem Renflex naar Flightdeck van FOYS. Deze transitie was intensief, zowel voor het Bonds bureau als voor de achterban. Het nieuwe, eigentijdse systeem is naar schatting voor 80% succesvol geïmplementeerd. De laatste optimalisaties worden in 2025 afgerond. Met FOYS als ICT-partner en Wanbound als beheerder van de ICT-omgeving, is de KNNVL klaar om haar dienstverlening verder te moderniseren en verbeteren.

KNNVL Ledenraad

De Ledenraad is in 2024 goed aan haar toezichthoudende taken begonnen. Via informele bijeenkomsten en brainstormsessies

Rembert Groenman, Directeur.

werd waardevolle input verzameld. De Ledenraad kwam drie keer officieel bijeen: op 26 juni, 24 september en 13 november.

Minimale Kwaliteitseisen (MKE) NOC*NSF

Om gebruik te maken van de (financiële) ondersteuning vanuit NOC*NSF, moet jaarlijks worden voldaan aan de minimale kwaliteitseisen (MKE). Voor 2024 zijn aanvullende eisen gesteld, met name op het gebied van topsport. De KNNVL voldoet hieraan grotendeels, met enkele aanvullende acties gepland in 2025.

Interne organisatie en verantwoording

Het in 2023 ingevoerde tijdregistratiesysteem heeft zijn meerwaarde bewezen. Vooral bij extra inzet van accountmanagers bleek het systeem effectief in het monitoren van afspraken en de daadwerkelijke inzet. De eerste analyses toonden aan dat de ureninzet goed overeenkwam met de gemaakte afspraken.

Daarnaast werd in 2024 een langlopende kwestie met de Belastingdienst afgerond. Voor de periode 2019–2023 ontving de KNNVL een definitieve btw-afrekening. De eerder getroffen voorziening van €43.000 bleek voldoende om de verplichting af te wikkelen. Er zijn aanvullende maatregelen genomen om herhaling te voorkomen.

De herziening van de statuten (fase II) werd voortgezet. Het hoofdbestuur en de directie gingen drie keer in gesprek met een consultatiegroep om te reflecteren op de gewenste toekomstige inrichting van de organisatie. Doel is een transparante, eigentijdse en bestuurlijk efficiënte structuur en werkwijze. De vertaling naar aangepaste statuten wordt voorjaar 2026 verwacht, mogelijk doorlopend tot najaar 2026.

Evenementen en zichtbaarheid

In nauwe samenwerking met vrijwilligers organiseerde het Bonds bureau in 2024 twee succesvolle evenementen: de GA Season Opener op 23 maart (samen met AOPA) en de Congresdag voor bestuurders op 18 november. De SO vond plaats op Breda International Airport, het Bestuurderscongres op Airport Lelystad,

beide werden enthousiast ontvangen. De positieve reacties bevestigen de behoefte aan deze ontmoetingsmomenten, die zich lijken te vestigen als vaste onderdelen van de jaarlijkse agenda.

De KNVvL was daarnaast aanwezig bij de Zeeuwse Vliegdagen, waar samen met de afdelingen Zweefvliegen, Ballonvaren, Deltavliegen en Paramotor verschillende luchtporten werden gepresenteerd. Bezoekers konden o.a. met een VR-bril ervaren hoe het is om onder een deltavleugel te hangen of zweefvliegen in een simulator. Ook konden zij plaatsnemen in een ballonmand of de funflyer van de paramoteurs uitproberen.

Inclusie en educatie

De KNVvL zet zich actief in voor een inclusieve en toekomstbestendige luchtportsector, met bijzondere aandacht voor jongeren, vrouwen. In 2024 is het VR-brillenproject verder ontwikkeld om jongeren op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met verschillende luchtporten. Via virtual reality kunnen zij zelf ervaren hoe het is om bijvoorbeeld te zweefvliegen, ballonvaren of parachutespringen. De eerste fase van dit project omvat vier luchtportvideo's en zal verder worden uitgerold in 2025. Bij positieve resultaten volgen meer video's.

Het VR-brillenproject valt onder het bredere educatieprogramma van de KNVvL, waarin ook het Rookie Project is opgenomen. Hoewel dit laatstgenoemde initiatief nog niet het gewenste effect heeft bereikt, biedt het waardevolle lessen voor de verdere uitwerking van educatieve activiteiten.

Daarnaast werd in 2024 opnieuw een Nationale Vrouwevliegtag georganiseerd, ditmaal door de Gelderse Zweefvlieg Club (GeZC). De KNVvL heeft dit initiatief van harte ondersteund, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Tenslotte is vermeldenswaardig dat het Hoofdbestuur van de KNVvL inmiddels bestaat uit vier vrouwen en twee heren, een bijzonderheid in de georganiseerde sport. Met deze projecten en activiteiten blijft de KNVvL bouwen aan meer zichtbaarheid, betrokkenheid en gelijke kansen binnen de luchtport.

Modernisering KNVvL

Naast het vernieuwde KNVvL-logo en de bijbehorende afdelingslogo's, is ook een start gemaakt met de modernisering van de online zichtbaarheid. In 2024 zijn voorbereidingen getroffen voor het vernieuwen van zowel de corporate website van de KNVvL als de promotiewebsite Luchtporters.nl.

Samen met de afdelingen is geïnventariseerd welke informatie zij willen delen om hun luchtport beter zichtbaar te maken. Doel is om via één centrale plek actuele en relevante informatie te bieden

voor zowel bestaande als potentiële luchtporters. De realisatie van beide nieuwe websites staat gepland voor 2025.

Jaarplan 2024

Het jaarplan 2024 diende als leidraad voor onze activiteiten en ambities. Elk kwartaal werd de voortgang geëvalueerd. Aan het einde van het jaar kunnen we constateren dat het merendeel van de doelstellingen succesvol is gerealiseerd. De doelen die nog niet volledig zijn behaald, blijven van belang en worden opgenomen in het jaarplan 2025 of omkleed met argumenten niet meer uitgevoerd. In het volledige jaarverslag is per thema een nadere toelichting opgenomen.

Namens alle medewerkers van het Bondsbureau,
Rembert Groenman

Ledenservice

De Ledenservice vormt het eerste aanspreekpunt voor onze leden en biedt ondersteuning bij uiteenlopende vragen. Daarnaast verzorgen wij de afname van theorie-examens in samenwerking met het KNVvL Examinering Instituut (KEI) en de onafhankelijke stichting STEBZ (Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen).

In 2024 waren ze nauw betrokken bij de overgang naar het nieuwe CRM-systeem Flightdeck. Door deze implementatie kostte het verwerken van opzeggingen en brevetaanvragen tijdelijk meer tijd dan gebruikelijk. Gedurende het jaar zijn verschillende functionaliteiten toegevoegd en verbeterd, waardoor het systeem steeds beter aansluit op onze ledenprocessen.

Een belangrijke stap in de verdere digitalisering is de introductie van de digitale ledenpas, die sinds 2024 is geïntegreerd in de KNVvL-app. Leden die de voorkeur geven aan een fysieke pas, kunnen deze nog steeds op aanvraag en tegen betaling ontvangen.

Met deze vernieuwingen zetten we stappen naar een efficiëntere en toekomstgerichte ledenservice.

KEI (KNVvL Examinering Instituut)

Het KNVvL Examinering Instituut (KEI) verzorgt de examens en de uitgifte van certificaten/vliegbrevetten voor vele luchtporten. Het KEI ondersteunt de examencommissies van verschillende luchtportafdelingen bij de praktische uitvoering van een examen.

In 2024 zijn de eerste tests uitgevoerd om examens digitaal af te nemen. Deze tests vinden plaats binnen STEBZ, is de onafhankelijke Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen. Na deze proefperiode is het de bedoeling om het digitaal examineren ook uit te breiden naar KEI, zodat alle afdelingen hier gebruik van kunnen maken.

Operations

Bestuurlijk

Binnen de KNVvL worden operationele werkzaamheden uitgevoerd en gecoördineerd door het Bondsbureau. Het bureau behandelt namens leden en clubs een veelheid aan dossiers op het gebied van

luchtruim en regelgeving. De Centrale Commissie Luchtruim (CCLR) van de KNVvL heeft luchtruimzaken als dossier. In deze commissie is één vertegenwoordiger per (semi-)vliegende afdeling actief.

De KNVvL is internationaal aangesloten bij Europe Air Sports. Deze organisatie behartigt de belangen van de luchtsport, met name op het gebied van wet- en regelgeving, richting de Europese Commissie in Brussel en EASA in Keulen. Daarnaast hebben sommige afdelingen hun eigen luchtruimcommissie en/of zijn zij vertegenwoordigd in Europese luchtsportorganisaties zoals European Gliding Union (EGU), European Microlight Federation (EMF) en European Powered Flying Union (EPFU).

Bonds bureau

Op de afdeling Operations waren eind 2024 vier parttime medewerkers actief. Zij voeren de operationele werkzaamheden uit, sturen (mede)vrijwilligers aan en coördineren inhoudelijke dossiers. De inzet, kennis en betrokkenheid van onze vrijwilligers zijn groot en van onschatbare waarde. De centrale aansturing ligt bij het bureau, onder verantwoordelijkheid van het Hoofdbestuur en binnen de kaders van de drie hoofddoelstellingen van de vereniging.

De medewerkers nemen structureel deel aan overleggen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, LVNL, ILT en Defensie over luchtruim en regelgeving voor de luchtsport. De besproken onderwerpen zijn vaak technisch van aard en worden veelal aangeduid met afkortingen, herkenbaar voor de ingewijden. Enkele voorbeelden zijn: TMA Schiphol, TCAS-RA's, Remote Tower, StaVaZa Lelystad, uncontrolled airspace, "detect & avoid drones voor GA", werkgroep slots voor GA en capaciteit bij IenW, NALV, paramotors, MLA opt-out, ADS-B-verplichting boven de Noordzee, het project definities luchtvaartuigen, de status van vliegplannen, beperkingen voor burgerluchtvaart boven de Waddenzee, 'area's to be avoided' nabij luchthavens, en het dossier 100LL. Ook levert het bureau regelmatig schriftelijke reacties op beleidsdocumenten en wetgevingsvoorstellen.

Een nadere toelichting op enkele belangrijke dossiers en acties:

- Vanuit ILT is een traject gestart om tot een herdefiniëring van alle luchtvaartuigen te komen. De KNVvL heeft hiervoor samen met AOPA en NACA een uitgebreid voorstel ingediend. Het dossier is echter zo omvangrijk dat besluitvorming nog op zich laat wachten.
- De Aeronautical Information Publication (AIP) wordt periodiek geactualiseerd door LVNL-AIS. Vooral de lokaalities van zweefvliegen, paragliding en deltavliegen vragen om nauwkeurige vermelding, vanwege de veiligheidsrisico's bij doorkruising door ander luchtverkeer. In 2024 is een algemene KNVvL-clubinventarisatie uitgevoerd; de gegevens worden in 2025 verwerkt door AIS.
- De zweefvliegclub Haamstede (VCH) bevindt zich in een Natura 2000-gebied. Vanuit de provincie is, in het kader van instandhoudingsdoelen, een onderzoek gestart naar mogelijke verplaatsing. De KNVvL heeft bijgedragen aan de formulering van voorwaarden voor deze onderzoeksopdracht.
- In het voorjaar vond een ministeriële bijeenkomst plaats waarin de menukaart "Vliegen met drones in Natura 2000-gebieden" werd gepresenteerd. De KNVvL was hierbij vertegenwoordigd, mede namens de groeiende groep drone-operators binnen de vereniging.

- De KNVvL zet zich in om paramotorstarts in de Provincie Zeeland toegestaan te krijgen. Tot nu toe worden aanvragen om beleidsmatige redenen (gericht op rust en ongemotoriseerde recreatie) afgewezen. In goed overleg is in 2024 een hernieuwde actie gestart.
- De KNVvL is partner van het Dutch Drone Council (DCNL), een samenwerkingsverband van drone-operators en belangenbehartigers. Vanuit Operations wordt actief deelgenomen om de specifieke belangen van KNVvL-luchtsporters te vertegenwoordigen. In dit kader is ook input geleverd voor de ontwikkeling van een drone-corridor in de Provincie Zuid-Holland.
- Enkele jaren geleden stelde de KNVvL een GA position paper op. In 2024 is dit document, in samenwerking met AOPA en NACA, geactualiseerd naar aanleiding van recente ontwikkelingen. Vervolgens is het aangeboden aan het IenW.
- Er is een bijdrage geleverd vanuit GA-perspectief aan het ILT-rapport 'Staat van de Luchtvaart'. Dit rapport verscheen in 2023 voor het eerst en zal jaarlijks worden uitgebracht. De bijdrage van de KNVvL richtte zich specifiek op de luchtsporten.
- Op 1 januari 2024 zijn twee nieuwe ministeriële regelingen van kracht geworden. Het maximale startgewicht voor Micro Light Aeroplanes (MLA) is verhoogd naar 600 kg via een opt-out-regeling. Daarnaast is de paramotor trike vanaf die datum wettelijk erkend en is de inschrijving in het ILT-luchtvaartregister gestart. De KNVvL heeft zich jarenlang voor deze erkenning ingezet. Wel blijft er een sterke wens om de trike ook onder te brengen in de bestaande vrijstellingsregeling binnen de RBML.

Nationaal Programma "Ruimte voor Defensie" (NPRD)

Eind 2023 publiceerde het Ministerie van Defensie een 'bom' in briefvorm, het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD), waarin een uitgebreide wenslijst is opgenomen voor nieuwe militaire locaties en operaties op de grond en in het luchtruim. De KNVvL diende op 12 februari 2024 een uitgebreide zienswijze in, met bijdragen van diverse afdelingen en clubs. Het programma vormt een bedreiging voor luchtsportlocaties, onder andere door voorgestelde droneroutes, laagvlieggebieden en munitie-oefengebieden. Eén van die plannen zou, indien gerealiseerd, het einde kunnen betekenen van het zweefvliegen op Terlet. De KNVvL verzet zich hier actief tegen, op alle mogelijke niveaus.

Luchtruimherziening 2023

De luchtruimherziening is een meerjarig traject waarin de KNVvL en haar GA-partners actief deelnemen. In 2023 is een voorkeursbeslissing vastgesteld. In 2024 is gewerkt aan de ontwerp- en realisatiefase. Voor begin 2025 wordt een effectanalyse van NLR verwacht.

De grootste veranderingen worden verwacht in het hogere luchtruim, met beperkte impact op de meeste luchtsporten, behalve parachutespringen. De voorgenomen vierde Initial Approach Fix (IAF) blijft een punt van zorg, evenals de mogelijke openstelling van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer. Dit laatste betreft een politiek besluit buiten het herzieningsprogramma om. De KNVvL blijft deze ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Politieke lobby

Het Hoofdbestuur heeft in 2024 actief ingezet op belangenbehartiging richting politiek Den Haag. Hiervoor is samengewerkt met lobbybureau Meines, Holla & Partners. Het lobbyplan biedt

richting in de aanpak van prioritaire dossiers. In 2024 zijn medewerkers van de KNVvL op bezoek geweest bij luchtvaartwoordvoerders van NSC, VVD en PVV, en zelfs op het hoogste niveau bij Minister Madlener van Infrastructuur en Waterstaat.

LVC-Strategisch Forum

De KNVvL neemt deel aan het LVC-Strategisch Forum, waarin onder andere de luchtsporten-evenementenlijst het hoofditem is. Via deze lijst kunnen jaarlijks de belangrijkste luchtsportevenementen, waaronder parachutespringen, worden aangevraagd. De lijst wordt afgestemd met andere luchtruimgebruikers en organisatoren van luchtsportevenementen.

Veiligheid

Vluchtvoorbereiding

Hoog op de prioriteitenlijst om de veiligheid in de luchtvaart te verbeteren, staat de kwaliteit van de vluchtvoorbereiding. We hebben het allemaal geleerd tijdens de vliegopleiding: een goede voorbereiding is essentieel voor een veilige vlucht – elke keer opnieuw. Dit geldt voor alle luchtruimgebruikers, ongeacht het type luchtvaartuig of operatie.

Toch gaat het in de praktijk niet altijd goed. Hoe komt dat? Het NLR voerde in 2023 een veiligheidsanalyse uit, waaruit bleek dat gebrekkige vluchtvoorbereiding in de lichte luchtvaart tot de hoogste veiligheidsrisico's behoort. Naar aanleiding van deze bevindingen zijn gedragsdeskundigen van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een verdiepend onderzoek gestart naar hoe de vluchtvoorbereiding verbeterd kan worden.

Bij dit onderzoek is ook het bureau DB-Gedrag betrokken, een adviesbureau dat gespecialiseerd is in gedragsinzichten en gedragsinterventies. Doel van het onderzoek is om te begrijpen waarom vluchtvoorbereiding soms onvoldoende plaatsvindt – het 'probleem achter het probleem' blootleggen, dus. De KNVvL heeft dit onderzoek actief ondersteund en breed gedeeld met haar achterban. Een groep vliegers heeft bovendien actief meegewerkt door deel te nemen aan interviews.

In 2024 zijn een aantal initiatieven gestart die door zullen lopen in 2025. Denk aan het verbeteren van NOTAM-presentatie, aandacht voor vluchtvoorbereiding tijdens trainingsvluchten en profchecks, laagdrempelig raadplegen van informatie die van belang is voor de

voorgenomen vlucht en het veilig en makkelijk melden van voorvallen om van elkaar te leren.

GA Season Opener

Ook in 2024 organiseerde de KNVvL samen met AOPA de jaarlijkse GA Season Opener, ditmaal op Seppe (Breda International Airport). Meer dan 130 deelnemers namen deel aan deze inspirerende dag, waarin vliegveiligheid centraal stond als rode draad door de themasessies.

De GA Season Opener blijkt in een duidelijke behoefte te voorzien en lijkt daarmee een vaste waarde te worden. Wat de KNVvL betreft wordt dit een jaarlijks terugkerend evenement om het vliegseizoen goed voorbereid en geïnformeerd te beginnen.

KNVvL Juridische Commissie

De Juridische Commissie bestaat uit KNVvL leden met juridische kennis die leden, clubs en afdelingen bijstaan die zich benadeeld voelen of benadeeld zijn door (rechts)handelingen van derden (bijvoorbeeld de overheid), met name op het gebied van het luchtruim, milieuzaken, vergunningen (bestuursrecht) en overtredingen.

KNVvL Medische Commissie

Commissieleden

Marja Osinga-Meek	voorzitter
Paul Michel de Grood	secretaris
Rob Driessen	
Fer Helmers	
Ronald van Gastel	
Koos de Keijzer	
Ruud Stienstra	
Christiaan Verhulst	
Raymond van der Wal	
Rob Favié	
Sietske Bakker	

De samenstelling van de Medische Commissie is in 2024 niet gewijzigd. Alle Commissieleden zijn arts en we vertegenwoordigen een groot aantal luchtsporten. We overleggen zo veel mogelijk per e-mail of telefoon. Daardoor kunnen we snel reageren en blijven vergader- en reiskosten beperkt. De Commissie is in november eenmaal fysiek bij elkaar gekomen.

Consultaties

De Commissie is dit jaar regelmatig geraadpleegd door keuringsartsen en vliegers met vragen of problemen rondom het EASA-medisch certificaat of het KNVvL-medisch certificaat.

In sommige gevallen werd een vlieger begeleid tijdens een bezwaarprocedure. Bij het bespreken van individuele situaties betrekken we bewust zo veel mogelijk commissieleden, zodat kennis en ervaring optimaal gedeeld worden. In vrijwel alle gevallen lukt het om binnen vijf werkdagen een advies uit te brengen. De privacy van de aanvragers is hierbij altijd gewaarborgd: hun naam blijft bij alle betrokkenen onbekend. Naast deze consultaties geven wij ook

advies aan overkoepelende afdelingen van de KNVvL. Zo hebben wij in 2024 de Afdeling Paragliden geadviseerd.

Internationale projecten

Marja en Paul Michel zijn momenteel actief binnen EASA om een zogenoemde Pilot Medical Declaration mogelijk te maken voor een aantal luchtsporten. Het doel is om piloten de mogelijkheid te bieden hun medische geschiktheid via een eigen verklaring te bevestigen, in plaats van verplicht een medische keuring te ondergaan. Dit zou betekenen dat een piloot een vragenlijst invult en, mits er geen bijzonderheden zijn, kan vliegen zonder aparte medische keuring. Het idee is dat deze zelfverklaring vooral voor de LAPL van toepassing wordt.

Vliegmedische keuringen zijn vooral bedoeld om risico's voor derden te beperken – bijvoorbeeld bij een plotselinge uitval van de piloot, wat kan leiden tot schade op de grond of aan passagiers. Met de invoering van een zelfverklaring komt er meer nadruk te liggen op de eigen verantwoordelijkheid van de vlieger. Piloten moeten dan zelf beoordelen of ze 'fit to fly' zijn. Dit vraagt ook om een verandering in mentaliteit binnen de gemeenschap: meer bewustzijn, meer verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd moet er een systeem komen dat borgt dat de medische verklaringen correct worden ingevuld, met passende maatregelen bij fraude of misbruik.

Het is duidelijk dat dit geen eenvoudig of snel traject is; het vereist goedkeuring op Europees niveau. Er wordt momenteel hard gewerkt aan het creëren van draagvlak binnen EASA en het overtuigen van beleidsmakers van de voordelen. Zo moet onderbouwd worden dat medischenoedsituaties slechts zelden de oorzaak zijn van ongelukken – naar schatting is meer dan 95% van de incidenten terug te voeren op fouten van de piloot, niet op acute gezondheidsproblemen.

Europese regelgeving

Onze voorzitter, Marja Osinga, maakt deel uit van de Rule Making Group van EASA, die verantwoordelijk is voor de regelmatige actualisering van de Europese regelgeving. Hierdoor zijn wij altijd nauw betrokken bij de laatste ontwikkelingen en kunnen we de veranderingen kritisch volgen en beoordelen.

We zetten ons bijvoorbeeld in om de Acceptable Means of Compliance (AMC) en het Guidance Material leesbaarder te maken en ervoor te zorgen dat ze worden getoetst aan de meest recente medische literatuur. Waar nodig dragen we bij aan inhoudelijke aanpassingen.

Wetenschappelijke activiteiten en internationale contacten

Marja Osinga maakt namens Europe Air Sports deel uit van de EASA Medical Expert Group, daarmee vertegenwoordigt zij ook de KNVvL. Daarnaast wordt door de leden van de Commissie deelgenomen aan activiteiten van onder andere de Organisation Scientifique et Technique du Vol à Voile (OSTIV), de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde (NVvLG), de wetenschappelijke AeroMedische Werkgroep van de NVvLG, de European Society for Aviation Medicine (ESAM), de Aerospace Medical Association (AsMA) en de International Academy of Aviation and Space Medicine (IAASM).

De KNVvL is aangesloten bij de FAI CIMP, de medische commissie van de Fédération Aéronautique Internationale (FAI). Binnen deze commissie vervult Marja de rol van Honorary President en fungeert Paul Michel als secretaris. De commissie is momenteel nog op zoek naar een plaatsvervangend afgevaardigde namens de KNVvL.

KNVvL-onderscheiding

Op voordracht van voorzitter Marja Osinga en de leden van de Medische Commissie heeft Paul Michel de KNVvL-onderscheiding Medaille in Zilver ontvangen voor zijn jarenlange, toegewijde inzet voor passende vliegmedische regelgeving die recht doet aan de aard van de recreatieve luchtvaart. Zowel nationaal als internationaal speelt hij een essentiële rol in het ontwikkelen, beoordelen en verbeteren van regelgeving, waarbij zijn diepgaande kennis en ervaring onmisbaar zijn gebleken, met name bij de overgang naar EASA-regels. Paul Michel is dan ook een gewaardeerd lid van de Medische Commissie van de KNVvL.

Huldiging Paul Michel. Foto Helen de Mik

Lars Hofman.
World Advanced
Champion

Aerobatics

Bestuur

Ringo Massa	voorzitter
Sander van Vliet	secretaris/penningmeester
Henk van Kessel	sportcommissie
Sape Miedema	coördinator zweefvliegen

Organisatie

De afdeling Aerobatics en vereniging VINK (Vliegen is een Kunst) zijn nauw met elkaar verbonden. Zo voert het bestuur van VINK ook de afdelingstaken uit. VINK organiseert ook regelmatig oefendagen en andere trainingen. Het ledenaantal van Aerobatics is al jaren stabiel met 48 leden.

DONAC / BOACK

In 2024 werd er geen DONAC georganiseerd. In plaats daarvan namen België en Luxemburg het initiatief om de BOACK te organiseren. In totaal namen vier Nederlandse piloten, drie Luxemburgers en één Fransman deel. De Belgische vliegers deden dit jaar niet mee.

Hoewel het kampioenschap klein van opzet is en geplaagd werd door slechte weersomstandigheden werd het evenement positief ervaren. Er is dan ook besloten om in 2025 opnieuw een BOACK te organiseren, gepland van 3 tot 6 juli. Tot nu toe namen alleen gemotoriseerde toestellen deel; of zweefvliegen in 2025 zal aansluiten, is nog onzeker.

Binnen de categorie Sportsman deed Ischa Swartz mee namens Nederland. Hij was de enige deelnemer in die klasse, maar wist een nette score neer te zetten en heeft daarmee een goede indruk achtergelaten. Rik Epe en Stephen van Dijk deden mee in de categorie Intermediate, maar konden door de weersomstandigheden geen wedstrijdvlucht voltooien. Ringo Massa vloog in Advanced lage scores in de eerste vlucht, maar een stuk beter in de tweede.

Zweefvliegen en Aerobatics

Een bijzonder hoogtepunt in 2024 was de gouden medaille van Lars Hofman in het kunstzweefvliegen. Hiermee behaalde hij de titel World Advanced Champion. Ook het Nederlandse team, bestaande uit Jelle Heikamp, Lars Hofman, Björn Strayer en teamcoach Sape Miedema, leverde een topprestatie. Zij behaalden de hoogste totaalscore in het landenklassement en ontvingen daarmee goud als World Advanced Team Champion.

Het Nederlandse team

Bestuurslid en coach van het Zweef Aerobatics-team, Sape Miedema, vormt de verbindende schakel tussen de zweefvliegers en de afdeling Aerobatics. Sape is actief binnen het afdelingsbestuur en brengt daarnaast jarenlange ervaring mee als jurylid in de power

aerobatics. Daarmee ontstaat een waardevolle kruisbestuiving tussen beide disciplines, die bijdraagt aan kennisdeling en versterking van de samenwerking tussen de afdelingen.

Trainingsdagen

Op 25 en 26 mei vonden er trainingsdagen plaats op Oostwold Airport. Tijdens deze sessies traiden drie vliegers: twee op de Yak-52 en één op de Extra 330. Een voordeel van deze locatie is dat de trainer vanaf de grond direct naast de box staat, waardoor hij de vlucht goed kan volgen en in real-time via de radio instructies kan geven aan de vlieger.

De flightline op BOACK met Yak 52 voorop

Extra 330NG op BOACK koksijde

In 2025 zal in plaats van trainingsdagen een driedaagse losse competitie georganiseerd worden in Nederland. Dit biedt deelnemers de mogelijkheid om direct feedback te krijgen van juryleden, wat waardevol is voor hun verdere ontwikkeling. Deze competitie zal starten op 27 mei.

Toekomst en promotie van aerobatics

Tegenwoordig is vrijwel elke motorvlieger commercieel piloot. Juist daarom is het belangrijk om via aerobatics de vaardigheden van sportvliegen te blijven ontwikkelen. Het vergroot de controle en het inzicht in bijzondere vliegsituaties.

Er zijn twee enthousiaste leden betrokken die zich in 2025 op Midden-Zeeland, tijdens de Zeeuwse Vliegdagen, willen inzetten om meer aandacht te vragen voor de discipline aerobatics en deze toegankelijker te maken voor een breder publiek.

Algemene Luchtvaart Afdeling (ALA) & Luchtvaartkennis (LVK)

Bestuur tot 28 september

Michiel Kasteleijn	voorzitter ALA
Loet Kuipers	voorzitter LVK, tot augustus lid ALA, eindredacteur Vleugels
Wop van der Veen	secretaris ALA en LVK
Jan Schipper	penningmeester ALA en LVK en afgevaardigde KNVvL-ledenraad
Arno Landewers	redacteur blad Luchtvaartkennis
Ton van Soest	namens Luchtvaartkennis en Air-Britain lid Netherlands Branch
Pim Vanhouten	namens Air-Britain lid Netherlands Branch

Bestuur vanaf 28 september

Maarten van Luttervelt	voorzitter a.i
Jan Schipper	penningmeester
Arthur Jongeneelen	lid
Wop van der Veen	lid

Fusie afdeling ALA en LVK

In 2023 werd het voornemen uitgesproken om de samenwerking tussen de afdelingen ALA (Algemene Luchtvaart) en LVK (Luchtvaartkennis) in 2024 te intensiveren. Vanaf dat jaar zijn alle activiteiten volledig gezamenlijk georganiseerd. Op 28 september 2024 werd de fusie tijdens afzonderlijke ALV's van beide afdelingen formeel goedgekeurd. Aansluitend vond een gezamenlijke ledenvergadering plaats, waarmee de fusie feitelijk werd bezegeld.

Voor 2025 is het voornemen om onder de nieuwe werknaam Algemene Luchtvaart Kennis verder te gaan.

Activiteiten

Op 24 februari vond de jaarvergadering van ALA plaats in het Corendon Hotel. Aansluitend werd in de middag een gezamenlijk symposium georganiseerd voor leden van zowel ALA als LVK. Het programma bevatte twee bijzondere presentaties. De eerste ging over de Cormorant, een uniek Nederlands ontwerp van een zevenpersoons licht vliegtuig dat ook als watervliegtuig kan worden ingezet. Sprekers waren ir. F. Kaiser van ingenieursbureau ADSE en Chris Rijff, de initiatiefnemer van het project.

Het tweede thema betrof ruimte-afval (space debris), een steeds urgenter probleem binnen de ruimtevaart. De groeiende hoeveelheid inactieve satellieten en zwevend afval vormt een serieuze bedreiging voor veilige ruimtevaartoperaties. Deze presentatie werd verzorgd door prof. dr. F. von der Dunk, verbonden aan diverse universiteiten in Nederland en de Verenigde Staten.

Op zaterdag 29 juni bezochten twaalf luchtvaartliefhebbers de historische verkeerstoren van de voormalige Vliegbasis Ypenburg. Deze locatie speelde een belangrijke rol in het begin van de Tweede Wereldoorlog en bleef tot 1984 in gebruik, onder meer door de Koninklijke Luchtmacht. Na de sluiting in 1995 werd het terrein omgevormd tot woonwijk. Enkele gebouwen, zoals het stationsgebouw en de verkeerstoren, zijn behouden gebleven.

Bezoek Ypenburg

De volledig gerestaureerde verkeerstoren is sinds eind 2022 weer toegankelijk voor publiek. Tijdens het bezoek kregen de deelnemers koffie met appeltaart en werden zij in twee groepen rondgeleid. De ene groep kreeg uitleg over historische vlieginstrumenten, waaronder een mobiele radarinstallatie en een lens van een Lockheed U-2. De andere groep beklom de toren en bezocht onder andere de commandokamer en de koepel. Daar gaf een oud-verkeersleider uitleg over de verschillende landingsprocedures, ondersteund met videomateriaal. De originele apparatuur is daar nog steeds aanwezig.

Luchtvaartkennis en Vleugels

Het afdelingsblad Luchtvaartkennis verscheen in 2024 vier keer en bevatte een rijkdom aan luchtvaarthistorische artikelen. De stijgende drukkosten vormden mede een aanleiding voor de samenwerking tussen ALA en LVK, aangezien een hogere oplage de kosten drukt. Dankzij de fusie konden de productiekosten inderdaad worden verlaagd. De opmaak en inhoud zijn in handen van hoofdredacteur Arno Landewers en eindredacteur Loet Kuipers.

Het blad Vleugels wordt uitgegeven in samenwerking met diverse organisaties op het gebied van luchtvaartkennis. De KNVvL-afdeling Luchtvaartkennis levert hieraan ook een actieve bijdrage. Loet Kuipers is eindredacteur, Arno Landewers maakt deel uit van de redactie. Leden ontvingen Vleugels dit jaar in totaal vijf keer.

Afdeling

Om gezondheidsredenen heeft Loet Kuipers moeten besluiten om zowel zijn interim voorzitterschap van de ALA als zijn bestuurlijke functie bij LVK te beëindigen, hetgeen het bestuur zeer betreurt.

Het gezamenlijke ledental bedraagt ongeveer 240 personen.

Het bestuur vergaderde 10 keer, waarvan 9 keer op het hoofdkantoor in Woerden en 1 keer in de verkeerstoren van Ypenburg. Verder zijn er een paar vergaderingen geweest met het hoofdbestuur. Het voornaamste onderwerp hierbij was uiteraard onze samenwerking. Verder is deelgenomen aan de Ledenraad, waarbij Jan Schipper onze vertegenwoordiger was. Tevens was er overleg met de KNVvL voorzitters en penningmeesters.

In 2024 is bovendien al flink gebrainstormd over plannen en activiteiten voor 2025. Het voornemen is om in 2025 vier activiteiten te organiseren voor de gezamenlijke achterban.

Ballonvaren

Bestuur

René Zwarteveen	voorzitter
Rob den Boer	secretaris
Hendrik Kort	penningmeester
Alex Jan Barends	veiligheid
Bert Stuiver	sport
Bart Sebregts	algemeen bestuurslid

Werkgroepen van het bestuur

Onze bestuursleden hebben de verschillende werkgroepen van onze afdeling onderling verdeeld:

René Zwarteveen:	Hoofd training DTO (Declared Training Organisation), EASA en woordvoering.
Rob den Boer:	verzekeringen en vergunningen.
Alex Jan Barends:	voorvallen melden, gevoelige gebieden, regiocoördinatoren.
Bert Stuiver:	sport, EU-wedstrijdvaren en wereldkampioenschappen.
Bart Sebregts:	afgevaardigde KNNVL-ledenraad

Groei

Het afgelopen jaar bleef het ledental stabiel ten opzichte van het jaar daarvoor: er was geen sprake van groei, maar ook niet van krimp. Het aantal leden bleef constant.

Wat betreft passagiersvervoer was er opnieuw sprake van een succesvolle inzet. Met een kleine 100 Nederlandse ballonvaart-bedrijven zijn er ruim 75.000 passagiers vervoerd. We zien duidelijk een trend dat ballonvaren op de bucketlist van veel mensen staat, wat resulteerde in een grotere vraag dan we konden bedienen. Hoewel het seizoen aanvankelijk moeizaam begon door wisselvallig weer, konden we uiteindelijk toch terugkijken op een vaarbaar jaar.

DTO en de samenwerking met KBBF

De samenwerking met de KBBF, onze Belgische tegenhanger, verloopt bijzonder goed. Gezamenlijk zetten we ons in voor de opleiding van nieuwe piloten. Zo leidt de KNNVL momenteel instructeurs op voor de KBBF, verzorgen we samen theorielessen

Exel Cup

voor Nederlandse en Belgische leerlingen, en zoeken we waar mogelijk samenwerking op om de kosten te verlagen of de kwaliteit van de opleidingen te verhogen. Daarnaast maken we gebruik van het digitale leerplatform van de KBBF, wat bijdraagt aan een efficiënte en toegankelijke leeromgeving.

In 2024 hadden we een fors aantal leerlingen in opleiding: 33 in totaal, waarvan 12 afkomstig uit België. Voor onze DTO is dat een aanzienlijk aantal. Van deze groep hebben inmiddels 24 leerlingen de volledige opleiding afgerond, inclusief zowel theorie- als praktijkgedeelte.

Voorvallen melden

In 2023 is een gebruiksvriendelijke app gelanceerd waarmee piloten eenvoudig voorvallen kunnen melden. Het meldproces verloopt sindsdien voorspoedig. Alle meldingen komen binnen bij het VMS-team, dat elke melding zorgvuldig oppakt en behandelt.

Het team bestaat uit: Jan Oudenampsen, Alex Jan Barends, Willem Heijink, Martijn de Vries en Sebe Kruijer. Dankzij hun inzet wordt er actief gewerkt aan het verbeteren van de veiligheid binnen onze luchtsportgemeenschap.

RT Refresher en ICAO kaart

De afdeling staat er financieel goed voor, wat het mogelijk maakte om extra te investeren in de ondersteuning van piloten. Zo zijn er gratis trainingen aangeboden, waaronder de RT Refresher Training voor ballonvaarders. Deze training is in het najaar van 2024 verzorgd door de DTO en wordt in het voorjaar van 2025 vervolgd.

Daarnaast ontvingen alle leden van de afdeling kosteloos een ICAO-kaart, waarmee zij goed voorbereid het luchtruim in kunnen.

WK Sgezed (HU)

Uitslag 6 team

59	Roy Gommer
66	Jan Oudenampsen
83	Bert Stuiver
99	Erik Pals
104	Iris Broeders- van Ham
108	Sanne Haarhuis

Ad Haarhuis ontvangt KNVvL-medaille

Ad Haarhuis is in het zonnetje gezet als oudste actieve ballonvaarder van Nederland. Ter ere van zijn 50-jarig jubileum als gebrevetteerd ballonvaarder ontving hij de KNVvL-medaille in brons. Ad is niet alleen een pionier, maar ook een stukje levende luchtvaartgeschiedenis: hij was de allereerste Nederlandse heteluchtballonvaarder.

Prestaties van onze leden

Gordonn Bennet

Ron van Houten en Remko Wigger deden mee namens Nederland. Ze vaarden met de ballon PH-KTS

Eindstand nationale selectie 2024

Eindstand Nationale Selectie 2024

Plaats	Naam	Gem. over 3 wedstrijden	Chaize ODF	Coupe d'Europe 2024	WK 2024 Hongarije	Belgian Balloon Trophy 2024	Exel Cup 2024	ODF Vlaamse Ardennen
1	Jan OUDENAMPSEN	567			529	577	511	596
2	Roy GOMMER	565			540	619	537	492
3	Iris BROEDERS-VAN HAM	534	646	95	400	437	519	384
4	Erik PALS	473			411	324	483	
5	Bert STUIVER	430			460	528	300	303
6	Jan FOKKEN	362				317	169	
7	Gerard VAN DER PLUJM	127	83				298	
8	Sanne HAARHUIS	123			370			
9	Erwin VAN DOOREN	95					285	
10	Richard VEENSTRA	69					208	

Belgian Balloon Trophy 45e NK 2024

Uitslag

1. Roy Gommers
2. Jan Oudenampsen
3. Bert Stuiver

Deltavliegen

Bestuur

Wim de Gier	voorzitter
Serge Koning	secretaris
Sander van Schaik	penningmeester
Eduard van Gameren	algemeen bestuurslid
Adrie Bijsterbosch	algemeen bestuurslid
Frans Icke	algemeen bestuurslid
Nico Postma	algemeen bestuurslid

Tijdens de ALV van 15 november 2024 is door de leden een nieuwe samenstelling voor het afdelingsbestuur gekozen. Wim de Gier (voorzitter), Sander van Schaik (penningmeester) en Frans Icke zijn afgetreden. Eduard van Gameren heeft de functie van penningmeester op zich genomen en Nico Postma is aangetreden als algemeen lid. Serge Koning (secretaris) en Adrie Bijsterbosch (algemeen lid) blijven in het afdelingsbestuur.

Deltavliegen op evenementen

Ballonfestival Grave

Op 9 en 10 augustus vond het Ballonfestival Grave plaats aan de Maas in Grave. Het was een groots en spectaculair evenement. Namens Deltavliegen was Wim de Gier aanwezig. Hij vloog mee met een groep paramotorvliegers. Hoewel zij opstegen vanaf een locatie aan de andere kant van Grave, waren zij vooraf static opgesteld tussen de ballonnen.

Tijdens het evenement leek de wind aanvankelijk roet in het eten te gooien, maar deze ging precies op tijd liggen. Hierdoor konden op beide avonden prachtige vluchten worden gemaakt. Het evenement benadrukte hoe leuk het is om te vliegen waar meerdere luchtsporten samenkomen.

Motorbeurs en Zeeuwse vliegdagen

Van 22 tot en met 25 februari vond de Motorbeurs plaats in de Jaarbeurshallen in Utrecht. Hoewel je bij deze locatie niet direct aan deltavliegen denkt, konden bezoekers dit jaar toch kennismaken met de sport via een virtual-realityervaring. In hal 12 stond de deltavliegsimulator van de afdeling Deltavliegen en vliegschool Delta Fly Adventures, waarmee bezoekers een virtuele vlucht konden maken. Het gevoel van vrijheid dat deltavliegen biedt, overtreft dat van motorrijden – een unieke kans dus om avontuurlijke bezoekers kennis te laten maken met onze bijzondere luchtsport.

Opvallend is dat onder de huidige deltapiloten veel motorrijders te vinden zijn. Deltavliegen promoten op de grootste motorbeurs van Nederland was dan ook een uitgelezen kans. Bezoekers konden met een VR-bril een virtuele deltavlucht maken, terwijl omstanders via een groot scherm live konden meekijken. Enthousiaste piloten waren aanwezig om vragen te beantwoorden en verhalen te delen over hun ervaringen in de lucht.

Met dezelfde deltavliegsimulator waren we ook aanwezig tijdens de Zeeuwse Vliegdagen. Daar trokken we vooral een jong publiek, dat met veel plezier een virtuele vlucht maakte.

Werkgroep Toekomst

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van november 2023 heeft het bestuur van de afdeling aan Nico Postma gevraagd om samen met een aantal meedenkende en betrokken piloten voorstellen te ontwikkelen voor het behoud van het deltavliegen in Nederland, inclusief disciplines als lieren, slepen en duinsoaren. Zo ontstond de Werkgroep Toekomst. Hoewel er de afgelopen jaren diverse initiatieven zijn ondernomen, zoals promotieactiviteiten, deelname aan de Motorbeurs en de Zeeuwse Vliegdagen, de organisatie van de Deltadagen, een ballondrop en een aanzet tot herziening van het handboek, is gebleken dat dit nog niet voldoende is om de daling in ledenaantallen te keren of tot groei te komen.

Aanleiding voor de vorming van deze werkgroep is de al jaren voortdurende daling van het aantal deltapiloten binnen de KNNvL. In 2003 telde de vereniging nog 650 leden; in 2024 is dit aantal gedaald tot 162. Het ledenbestand vergrijsst, het aantal vliegscholen is afgenomen tot nog slechts twee actieve aanbieders – Delta Fly Adventures (voorheen Randonaero Adventures) en High5 – en ook het aantal deltavliegclubs is teruggelopen tot drie, die wisselend actief zijn: De Buizerd, Plus5 en de Hoekse Vliegers. Daarnaast is er nog maar één actieve sleeppiloot, wat de continuïteit van het slepen kwetsbaar maakt.

worden gezocht met het hoofdbestuur van de KNNvL en/of andere afdelingen binnen de organisatie. Het is aan het bestuur om keuzes te maken over welke aanbevelingen worden opgepakt, in welke volgorde en op welke wijze.

Competities

NK Sleep

Class 1

1. Arne Tänzer
2. Gijs Wanders
3. Martin van Helden

Sportclass

1. Heleen van den Bos
2. Daan Rookmaaker
- 3.

NK Berg

Class 1

1. Joost Eertman
2. Arne Tänzer
3. Tanno Rutten

Sport Class

1. Fred Lanning
2. Ivo van der Leden
3. Henk Drent

De werkgroep Toekomst bestaat uit een groep betrokken en ervaren leden uit de deltavlieggemeenschap. In de afgelopen 2024 heeft de werkgroep vier intensieve sessies gehouden in Woerden. In een open en constructieve sfeer is van gedachten gewisseld over de huidige situatie. Veel knelpunten en ontwikkelingen konden worden benoemd, maar het vinden van effectieve oplossingen bleek aanzienlijk lastiger. Er is geen kant-en-klare oplossing voorhanden die alle problemen wegneemt, maar de werkgroep heeft wel enkele richtingen voor verbetering geformuleerd.

Op basis van deze overleggen is er een rapport geschreven en doet de werkgroep een dringend beroep op het bestuur van de afdeling deltavliegen om voortvarend met de aanbevelingen aan de slag te gaan. Veel voorstellen vragen nadere uitwerking en kunnen niet alleen door het kleine aantal vrijwilligers in het bestuur worden gerealiseerd. Bij de verdere uitvoering zal op onderdelen een beroep moeten worden gedaan op leden van de afdeling of moet samenwerking

Drones

Bestuur

Elie van Mook	voorzitter
Michaël Tefsen	adviseur, penningmeester a.i.
Eugene Casteleijn	communicatie

Afdeling

In overleg tussen het afdelingsbestuur, het Hoofdbestuur, de directie en het bureau is besproken hoe de afdeling weer toekomstbestendig kan worden ingericht. Dit heeft geleid tot een versterking van het bestuur in 2024, met de toetreding van Rudy Asscher en Roeland Verhulst-donck.

Remco Bruijns bedankte in eerste instantie voor een plaats binnen het bestuur, maar besloot begin 2025 alsnog toe te treden. Daarmee is het bestuur weer op volle sterkte.

Er vonden goede gesprekken plaats tussen het nieuwe afdelingsbestuur, het hoofdbestuur en de directie over de governance binnen zowel de KNVvL als de afdeling zelf. Dit heeft geresulteerd in duidelijke afspraken en een heldere koers voor de komende periode.

Toekomst en structuur

Met de komst van Thomas Jellema als contactpersoon drones, zijn er eind 2024 belangrijke stappen gezet om de afdeling weer op orde te krijgen en klaar te maken voor de toekomst. Op basis van het strategisch plan wordt verwacht dat de afdeling zich in 2025 verder zal ontwikkelen.

De afdeling is samen met de centrale KNVvL actief vertegenwoordigd in de Drone Council Nederland en denkt daar actief mee over communicatie, regelgeving en de positie van zowel de recreatieve als commerciële dronesector.

Gemotoriseerd Vliegen

Bestuur

Michaël Tefsen	voorzitter
Tim Weert	secretaris
Willem-Jan Vroom	penningmeester
Henkjan van der Zouw	algemeen bestuurslid
Thom Sijs	algemeen bestuurslid

Henkjan van der Zouw heeft zijn functie als algemeen bestuurslid dit jaar neergelegd.

Vanwege zijn veelvuldige verblijf in zijn huis in Amerika was dit niet langer goed te combineren. Wij bedanken hem voor zijn inzet voor onze afdeling en wensen hem veel plezier in Amerika. Verder is de samenstelling van ons bestuur ongewijzigd gebleven.

KNVvL Fly-in

De geplande derde editie van de KNVvL Fly-in op vliegveld Midden-Zeeland, gesponsord door Stichting De Pionier Hangaar, is door omstandigheden niet doorgegaan. De eerste twee edities waren, mede dankzij het prachtige weer, een daverend succes. We zijn van plan editie 3 opnieuw te organiseren, zodat we niet alleen KNVvL-leden, maar ook weer veel vliegtuigen uit het buitenland kunnen verwelkomen. Iedereen is welkom, ook niet-vliegende bezoekers. Net als bij de vorige edities wordt er weer een BBQ gehouden, wordt er gekampeerd op het terrein en kunnen we 's avonds genieten van een mobiel café.

Opt-outregeling 600 kg MLA's

Inmiddels is de opt-outregeling 600 kg voor de Micro Light Aeroplanes (MLA's) in werking getreden. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de vloot die aan de vereisten voldeed, is omgezet in het luchtvaartuigregister naar de MTOW 600 kg-klasse. Hiermee is een groot deel van het probleem opgelost, namelijk dat het leeggewicht van de MLA's door de ontwikkelingen in het segment steeds hoger werd door de toepassing van geavanceerdere technieken en meer apparatuur. Dankzij de opt-outregeling kan men nu binnen de weight and balance-limieten blijven.

Geluidsdocumenten MLA en paramotor

We hebben dit jaar twaalf geluidsdocumenten uitgegeven. De dalende trend is dus nu redelijk stabiel gebleven, en er blijven toch maar weinig (nieuwe) vliegtuigen bij komen, net als in 2023. De prijzen van nieuwe vliegtuigen zijn de afgelopen jaren ook fors gestegen, onder andere door de steeds verdergaande professionalisering van MLA's, die qua uitvoering en geavanceerde apparatuur echte serieuze vliegtuigen zijn geworden.

All Clear

Het afdelingsmagazine All Clear is dit jaar weer vier keer uitgekomen en verstuurd naar onze leden. In het blad staan leuke verhalen uit de geschiedenis, veiligheidsitems en nieuws.

Historische Luchtvaart

Bestuur

Rick van der Graaf	voorzitter
Mariette Kuntze	secretaris
Richard Jacobs	penningmeester
Arno van der Holst	algemeen bestuurslid
Robin van der Werff	algemeen bestuurslid
Martijn Middelma	algemeen bestuurslid

Ledenlijst Nationale Federatie Historische Luchtvaart

De ledenlijst van de afdeling Historische Luchtvaart (ook wel de Nationale Federatie Historische Luchtvaart of NFHL) bestaat uit personen, bv's, stichtingen en verenigingen. Hieronder lees je een overzicht:

DDA Classic Airlines (Douglas DC3)
Dutch Historic Aircraft Cy
Fokker Four (Fokker S11)
Koninklijke Luchtmacht Historische Vlucht
Stichting Vroege vogels Vroege Vogels
Aviodrome
Stichting Fokker G-1
Vereniging Historische Zeevliegertuigen
Storyteller (Boeing Stearman)
Rian Holding (Yak)
Classic Aircraft Foundation
Nationaal Militair Museum
St. Vliegend Ned. Cultureel Erfgoed (F27)
Tracon (Boomerang)
R.P. Nagtegaal (Stearman)
Daedalus Collectie
Nederlands Transport Museum
Saab Safir
Egmond Vintage Wings

Fokker Heritage Trust

De Fokker Heritage Trust is een stichting die zich inzet voor het behoud van het luchtvaarterfgoed van Fokker, een van de meest iconische vliegtuigfabrikanten uit de Nederlandse geschiedenis.

Na het faillissement van Fokker in 1996 heeft de stichting diverse historische vliegtuigen en onderdelen veiliggesteld met als doel deze voor toekomstige generaties te bewaren. Een bekend voorbeeld hiervan is de Fokker F.50 PH-OSI, die tegenwoordig dienstdoet als 'gateguard' bij het Aviodrome luchtvaartmuseum in Lelystad.

De stichting werkt nauw samen met musea en andere erfgoedinstellingen om Fokker-vliegtuigen te behouden, tentoon te stellen en te onderhouden. Een van de belangrijkste partners hierin is het Aviodrome, waar een brede collectie Fokker-toestellen te bewonderen is, waaronder de Fokker F.VIIA, de F.27 Friendship en de S.11 Instructor. Dankzij deze samenwerking blijft de rijke geschiedenis van de Nederlandse luchtvaart voor het grote publiek toegankelijk.

Het voorzitterschap van de Fokker Heritage Trust wordt automatisch bekleed door de voorzitter van de Nationale Federatie Historische Luchtvaart. Deze functie wordt momenteel vervuld door Rick van der Graaf.

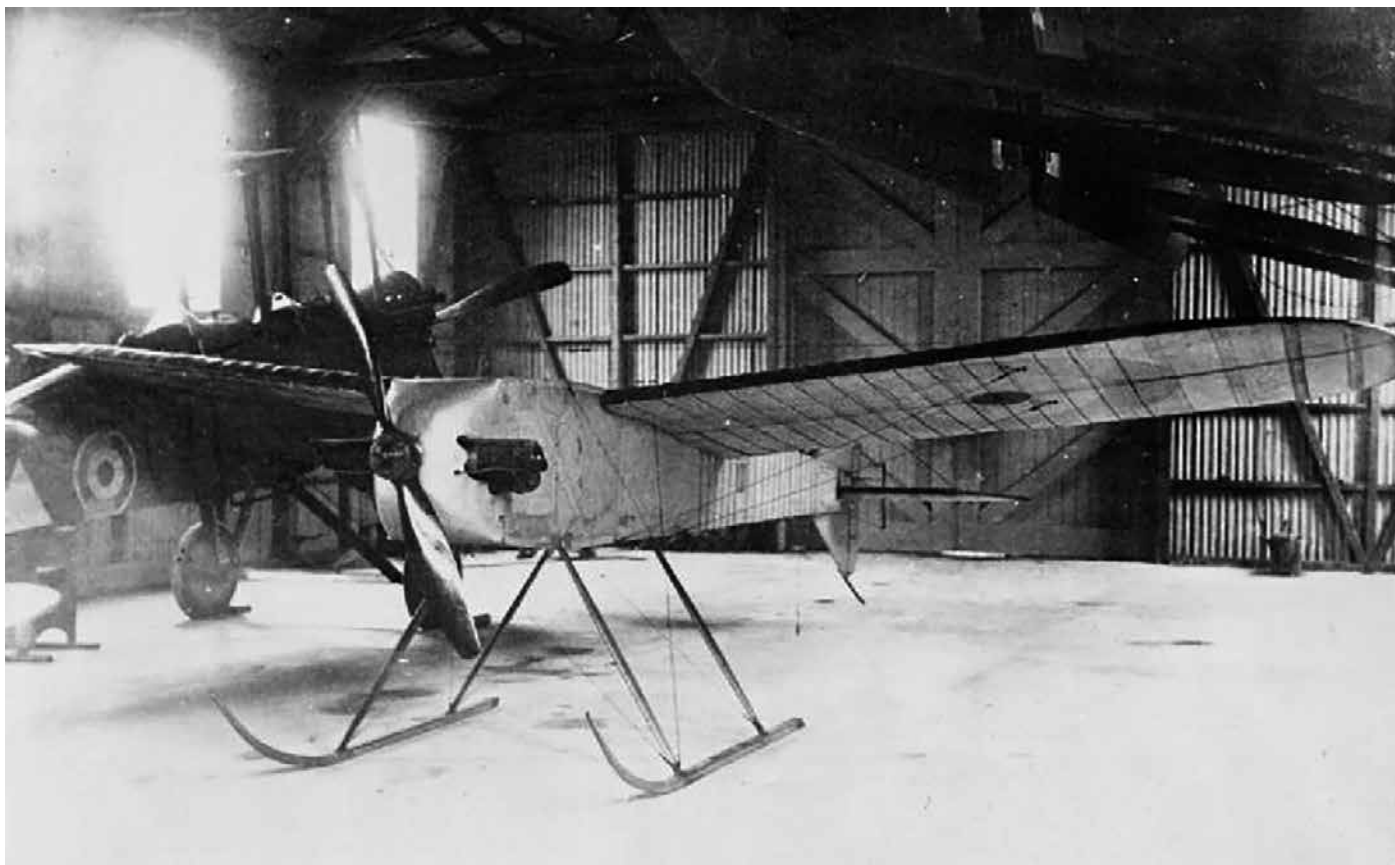
Voortbestaan Historische Luchtvaart

De Nederlandse luchtvaartindustrie kent een rijke geschiedenis, met iconen als Fokker en de DC-3 die een cruciale rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van de luchtvaart. Helaas komt dit erfgoed steeds meer onder druk te staan, onder andere door strengere regelgeving en een gebrek aan structurele sponsoring. Het is van groot belang om deze historische vliegtuigen en hun verhalen te behouden voor toekomstige generaties.

Met name het dynamische deel van de historische luchtvaart – toestellen die nog daadwerkelijk vliegen – verkeert in een kwetsbare positie. Een treffend voorbeeld hiervan is het stoppen van de DDA (Dutch Dakota Association), die door het ontbreken van toekomstperspectief en de grote financiële risico's genoodzaakt was haar activiteiten te beëindigen.

Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden, is er het afgelopen jaar, met steun van de KNUVL, een brainstormsessie georganiseerd.

Uitdagingen van de toekomst

De Regeling Burger- en Militaire Luchthavens (RBML) brengt in de praktijk soms tegenstrijdigheden met zich mee. Zo mogen bepaalde luchtvaartuigen uit bijvoorbeeld Duitsland wél het Nederlandse luchtruim betreden, terwijl exact hetzelfde type uit Frankrijk dat niet mag. We zijn al enkele jaren met dit dossier bezig en voeren hierover gesprekken met de Luchtvaartinspectie. We hopen dat er spoedig duidelijkheid en aanpassing in de regelgeving komt.

Het veilig en luchtwaardig houden van onze historische toestellen blijft een voortdurende inspanning. Zodra er een concreet project is, kunnen wij hiervoor financiële ondersteuning aanvragen bij het Mondriaan Fonds. In het afgelopen jaar is er geen project ingediend, maar er zijn wel middelen beschikbaar.

Hieruit is een marketingstrategie voortgekomen die bol staat van de ideeën om de historische luchtvaart beter zichtbaar en bekend te maken.

De eerste stap in de uitvoering is het werven van ambassadeurs. Deze ambassadeurs zullen een belangrijke rol spelen in het vergroten van de zichtbaarheid van de historische luchtvaart, het ondersteunen van evenementen, het stimuleren van educatieve activiteiten en het inspireren van nieuwe generaties. Zij vormen de brug tussen de Nationale Federatie Historische Luchtvaart (NFHL) en het brede publiek, en leveren zo een waardevolle bijdrage aan het behoud van dit unieke erfgoed.

Daarnaast vormt de toekomstige beschikbaarheid van brandstof een belangrijk aandachtspunt. Veel van onze historische luchtvaartuigen draaien op AVGAS 100LL, waarvan de productie in Europa oorspronkelijk per 2025 verboden zou worden. Dit verbod is inmiddels uitgesteld tot 2032, maar dat betekent niet dat we kunnen stilzitten. Er wordt actief gezocht naar een geschikt alternatief. Momenteel vinden er tests plaats met G100UL als mogelijke vervanger. We hopen dat deze brandstof voldoende betrouwbaar en geschikt blijkt, zodat ons vliegend erfgoed ook in de toekomst operationeel kan blijven.

Luchtvaartwetenschappen

Bestuur

Mark van Venrooij	voorzitter
DirkJan Rozema	secretaris
Joris Melkert	penningmeester

Drie verenigingen

De Afdeling Luchtvaartwetenschappen bestaat uit drie onafhankelijke verenigingen: de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde (NVVLG), de Vliegtuigbouwkundige Studievereniging (VSV) 'Leonardo da Vinci' en de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaarttechniek (NVvL). Voor de KNVvL is de NVvL de penvoerende vereniging. Voor het jaarverslag van de KNVvL is echter uitsluitend input geleverd vanuit de NVvL, waardoor de focus daar nu op ligt.

Activiteiten

In 2024 zijn vier lezingen gehouden. Dit is in overeenstemming met het in 2024 genomen besluit om de traditie van het organiseren van ongeveer één lezing per maand terug te brengen tot vier lezingen per jaar, gelet op de hoge werkdruk van de leden van het dagelijks bestuur. Samen met het bestuur van KIVI Aerospace Engineering is in 2024 een symposium georganiseerd, dat op 21 november plaatsvond in het KIVI-gebouw in Den Haag, met als onderwerp Technical challenges of innovative aircraft concepts. Er waren vier buitenlandse sprekers. De formule van het programma, met vier lezingen en een tussentijdse buffetmaaltijd, bleek zeer geslaagd. Over de positie van de Afdeling Luchtvaartwetenschappen, waaronder de NVvL valt, binnen de KNVvL vond opnieuw overleg plaats. Dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid.

Veel aandacht heeft het bestuur besteed aan de bespreking van de begin 2024 verschenen nota "NVvL: Het roer moet om". Daartoe is een commissie opgericht die het bestuur in 2025 zal adviseren over de toekomst van de vereniging.

Ook dit jaar is bij de TU Delft, faculteit Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek, de NVvL-Hans Wittenbergprijs opnieuw uitgereikt.

Bestuursvergaderingen en bestuur

De Algemene Ledenvergadering vond plaats op 30 mei bij de TU Delft. Vanwege tijdgebrek op die datum is op 18 juli een tweede Algemene Ledenvergadering gehouden, bij het NLR. Het bestuur vergaderde op 23 januari (db), 15 februari (ab), 8 mei (db) en 19 augustus (db). Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 30 mei zijn Mark van Venrooij (voorzitter), DirkJan Rozema (secretaris), Bernard Buijs (KLu) en Rick Bakker (ADSE), allen reglementair aftredend, door de vergadering herbenoemd.

Als nieuw bestuurslid namens de Hogeschool van Amsterdam is Dyah Jatiningrum voorgedragen; zij werd met algemene stemmen in het bestuur gekozen.

KNVvL

De binding tussen de KNVvL en de NVvL bestaat al sinds de oprichting van de NVvL in 1941. De NVvL is onderdeel van de Afdeling Luchtvaartwetenschappen (ALW) van de KNVvL. Gebleken is dat de onderlinge binding tussen beide verenigingen beperkt is.

De KNVvL biedt de mogelijkheid om als NVvL een geassocieerd lidmaatschap aan te gaan. Over deze optie is door het bestuur nog geen besluit genomen, in afwachting van de discussie over de toekomstnota.

Rick Bakker vertegenwoordigde de ALW als lid van de Ledenraad van de KNVvL. Joris Melkert werd benoemd tot lid van de Raad van Toezicht.

Communicatie

Er is besloten om de NVvL-website volledig opnieuw op te bouwen, vanwege beveiligingsrisico's die zijn ontstaan na het faillissement van de toenmalige bouwer van de website. Hiervoor is een externe websitebouwer aangetrokken, die begin 2025 tijdelijk in dienst treedt van het NLR, op kosten van de NVvL. De nieuwe website wordt in de loop van 2025 operationeel en zal worden gehost door het NLR.

In 2024 zijn zes nieuwsbrieven verschenen, die per e-mail aan de leden zijn verzonden. Naast algemene berichtgeving bevatten deze de agenda en aankondigingen of uitnodigingen voor lezingen en symposia.

Er zijn geen contacten geweest met de andere twee verenigingen binnen de Afdeling Luchtvaartwetenschappen, namelijk de Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde en de VSV 'Leonardo da Vinci'.

Toekomst NVvL

De begin 2024 opgestelde nota "NVvL: Het roer moet om" is uitvoerig besproken binnen het bestuur. Vervolgens is besloten hierover advies te vragen aan een speciaal daartoe benoemde commissie.

Het dagelijks bestuur heeft deze commissie samengesteld en een opdracht geformuleerd. De commissie ging eind oktober van start en komt begin 2025 met een eerste conceptadvies.

Lidmaatschappen CEAS en ICAS en overige participaties CEAS (NVvL als lid)

De voorzitter vertegenwoordigt de NVvL in de CEAS (Council of European Aerospace Societies) in de Board of Trustees (BoT). Fred Abbink treedt op als vertegenwoordiger van het bestuur voor CEAS-aangelegenheden.

ICAS (NVvL als lid)

Nederland werd binnen ICAS (International Council of the Aeronautical Sciences) vertegenwoordigd door Michel Peters (NLR) en Joris Melkert (TU Delft). Michel Peters is tevens lid van het Executive Committee.

European Rotorcraft Forum (ERF) – NVvL-participatie

Op 10 september nam Stefan van 't Hoff (NLR) namens de NVvL deel aan het ERF International Committee in Marseille.

IFASD – NVvL-participatie

Van 17 tot 21 juni in Den Haag waren Bart Eussen (NLR), Jos Meijer (namens NVvL), Roeland de Breuker en Joris Melkert (NVvL/TU Delft) actief betrokken.

KNVvL – NVvL-participatie

- Michel Peters (CEO NLR) en Joris Melkert (TU Delft) – leden van de Raad van Advies
- Denise Eikelenboom (NLR) – voorzitter van het Hoofdbestuur
- Rick Bakker (ADSE) – lid van de Ledenraad

Modelvliegsport

Bestuur

Jacob Taekema	voorzitter en penningmeester a.i.
Ben Jansen	vicevoorzitter
Yuri van den Hooren	secretaris (vanaf april)
Ben Jansen	secretaris a.i.(tot april) en voorzitter Instructie en Veiligheid
Vacant	penningmeester
Rob Metkemeijer	voorzitter Sportzaken
Jayant Kesarlal	voorzitter Terreinen
Ron Schmid	voorzitter Recreatief
Vacant	voorzitter Commissie PR en Communicatie

Nieuwe regeling modelvliegen

De nieuwe regeling voor het modelvliegen is inmiddels ingevoerd, zij het met enige vertraging. De invoeringsdatum stond oorspronkelijk gepland op 1 april, maar werd uiteindelijk juni. Er zijn inmiddels veel vergunningaanvragen binnengekomen: van de 155 clubs hebben er ongeveer 120 een aanvraag gedaan. De laatste tien aanvragen liggen vermoedelijk nog ter behandeling bij IL&T. Volgens de KNVvL heeft ongeveer 80% van de clubs inmiddels hun vergunning ontvangen.

Eind vorig jaar speelde er nog een probleem voor clubs, met name KNVvL-verenigingen die zich in militaire laagvlieggebieden bevinden. Deze clubs kregen aanvankelijk een hoogtebeperking van 120 meter opgelegd. Na overleg is deze beperking inmiddels geschrapt.

Overgang naar nieuwe ledenadministratie: Flightdeck

Het bestuur is veel bezig geweest met de overgang naar het nieuwe ledenadministratiesysteem Flightdeck. De introductie vond in januari plaats, inclusief een gewijzigde facturatieprocedure. Deze overgang verliep wat rommelig. De implementatie bleek complexer dan verwacht, maar door intensief overleg gedurende het jaar en de doorontwikkeling van de tool – specifiek afgestemd op gebruikerswensen – is er veel verbeterd.

Aan het eind van het jaar is besloten om terug te keren naar de oude manier van factureren, op clubniveau. Samen met het bureau is dit in goede banen geleid. We hebben Thomas mogen verwelkomen op kantoor als contactpersoon; hij ondersteunt ons waar nodig en is ook actief in de WhatsApp-groep van het bestuur, zodat hij goed op de hoogte blijft.

Tijdelijke Commissie Communicatie

Binnen de afdeling is vorig jaar een tijdelijke commissie opgericht om de communicatie richting leden te verbeteren. De discussie over het magazine kwam daarbij opnieuw naar voren: het blad vergt een aanzienlijk budget en spreekt niet iedereen aan. Tegelijkertijd is het fysiek magazine van waarde voor de identiteit van de afdeling en voor de promotie van de sport, vooral op beurzen waar een tastbaar product belangrijk is.

De commissie onderzoekt momenteel welke communicatiemiddelen het meest effectief zijn – denk aan nieuwsbrieven, social media zoals TikTok, en andere online vormen. In de najaarsvergadering van 2025 presenteert de commissie een rapport met conclusies en aanbevelingen.

Ondersteuning bij verlies van clubterreinen

Jayant is actief betrokken bij vijf clubs die hulp nodig hebben vanwege het verlies van hun terrein, veelal door veranderingen in gemeentelijke plannen. Een terugkerend probleem is dat milieuregels vanuit provincies vaak verkeerd worden toegepast of te streng geïnterpreteerd. Lokale overheden hanteren soms een “voor de zekerheid maar verbieden”-beleid, zonder te onderzoeken wat de impact van modelvliegen daadwerkelijk is. Jayant ondersteunt de clubs in gesprekken met gemeenten en provincies, en stelt ook brieven op richting deze instanties.

Recreatieve activiteiten

In de zomer vond er watervliegen plaats in de buurt van Apeldoorn. Daarnaast werden er twee indooractiviteiten georganiseerd: één in februari en één in december. Gedurende het jaar vonden er ook diverse vintage vliegdagen plaats.

KNVvL Indoor RC vliegdag Vianen

Foto: Ron Schmid-VisualsMedia

Ron Schmid, die in het dagelijks leven freelance cameraman is, heeft afgelopen jaar bij verschillende evenementen korte impressievideo's gemaakt ter promotie van de sport. Het voornemen is om hier in de toekomst mee door te gaan, om zo evenementen visueel vast te leggen en breder onder de aandacht te brengen.

F3A competitie

Commissie Sportzaken

Samenstelling commissie Sportzaken in 2024:

Rob Metkemeijer	voorzitter
Peter Keim	secretaris
Bastiaan Duijghuisen	namens Vrije Vlucht
Rob Olijve	namens Lijnbesturing
Jacob Taekema	namens RB Kunstvlucht
Wout Heijne	namens RB Zweef
Robbert van den Bosch	namens RB Pylonrace
Rob Eikeboom	namens RB Helikopter
Bert van Eijk	namens RB Schaalmodellen en Para
Peter Zweers	namens RB Elektrozweef

De Commissie sportzaken vergaderde tweemaal in volledige bezetting en in januari werden in het Nuborgh college te Elburg de gemeenschappelijke vliegersvergaderingen gehouden waar zo'n 130 wedstrijdvliegers aanwezig waren en waar o.a. de nationale kampioenen gehuldigd werden. Aan de leden van de F3E ploeg, die het teamklassement op het WK 2023 had gewonnen, werden de KNUvL bronzen erepenningen uitgereikt.

Nationale wedstrijden

Er werd een vrijwel compleet NK-wedstrijdprogramma afgewerkt van ruim 50 wedstrijden in de nationale competities van de

Van links naar rechts: Hendrik ten Cate (Hoofdbestuur KNUvL) Tjarko van Empel, Joris Crèvecoeur, Cor van der Leeuw (ploegleider) en Peet Doddema.

verschillende klassen. In de klassen die in 2025 een WK of EK hebben werden selectiewedstrijden gehouden, vaak in combinatie met NK-wedstrijden.

Internationale wedstrijden

Er werden twee ploegen uitgezonden naar WK's en 5 ploegen naar EK's. Een zeer goed resultaat werd behaald door Vincent Merlijn die 2e werd op het EK F3K in Polen. Luuk Struik werd daar 4e in het juniorenklassement.

Parachutespringen

Bestuur

Patrick Custers	voorzitter
Roald de Leest	penningmeester
Sofia Verbunt	lid
Esther Stolk	lid
Accountmanager	functioneel secretaris

Algemeen

Parachutespringen lijkt weer volledig genormaliseerd; alle coronabeperkingen zijn al in 2023 opgeheven. Hoewel het voorjaar opnieuw werd gekenmerkt door slecht weer, net als in 2023, maakte de zomer veel goed. De NK's parachutespringen werden gehouden in Teuge, met een groot aantal deelnemers, en in Hogeveen voor de CF-categorie. De samenwerking met België op het gebied van wedstrijden begint duidelijk vruchten af te werpen.

De NK's indoor skydiving vonden op verschillende momenten plaats, verspreid over Indoor Skydive Roosendaal en LUXfly.

Tijdens de jaarvergadering van de ISC werd het bid van Teuge en de afdeling aangenomen voor het organiseren van de World Cup formatiespringen en artistic events in 2025. Daarmee zet Nederland zich internationaal sportief stevig op de kaart.

Sport

Nationale Kampioenschappen

De NKP werd voor de tweede keer georganiseerd in samenwerking met de Belgische springfederatie. Deze samenwerking levert duidelijke voordelen op qua deelnemersaantallen, inzet van vliegtuigen, kosten, scheidsrechters en staf. Sinds 2023 worden de NKP's om en om in Nederland en België georganiseerd. Na de eerste editie in België was Teuge van 4 t/m 8 september het toneel. Het weer werkte mee; na slechts één ronde PA konden alle onderdelen worden gesprongen. Het onderdeel CF2 werd apart versprongen op 23–25 augustus in Hogeveen. Canopy Piloting vindt nog steeds

niet in Nederland plaats, bij gebrek aan een beschikbare swooppont. Uitslagen zijn verder te vinden op: www.parachute.nl/nkp.html

De NK's Indoor Skydiving werden op verschillende momenten georganiseerd: op 30 en 31 maart bij Luxfly voor FS4 AAA (ISC), VFS, D2W en solo freestyle, en op 30 november bij Indoor Skydive Roosendaal voor FS4 in de klassen AA, A en Rookie. De nationale teams voor parachutespringen en indoor skydiving in 2025 zijn samengesteld op basis van de resultaten van deze NK's in 2024. Dankzij deze vroege selectie hebben de teams meer tijd om zich optimaal voor te bereiden op de internationale wedstrijden.

Deelname en prestaties EK's, WK's en World Cups

In april vond de World Cup Indoor Skydiving plaats in Macau, met een sterke Nederlandse afvaardiging. Het FS4 Open-team *Out of the Blue* behaalde de 11e plaats, terwijl *Disgruntled Seagulls* bij VFS een knappe 5e plek wist te bemachtigen. In de discipline Dynamic 2-Way kwamen twee Nederlandse teams in actie: *Serenique* eindigde als 12e en *Dynamic Dutchies* als 15e. Bij Dynamic 4-Way behaalde Nederland een mooie 4e plek. In het onderdeel Solo Freestyle werd Connor Figg 8e.

In oktober stond het WK op het programma in Beaufort, USA. Het FS4 Open-team *Out of the Blue* eindigde daar op de 9e plaats. Erik Geerts werd 26e bij Wingsuit Performance. Ingrid van Deelen leverde een sterke prestatie met een 5e plaats in Speedskydiving en vestigde daarbij ook nog eens twee Europese records. In de open categorie behaalde Thomas de Raat een verdienstelijke 7e plaats. Al met al zeer solide resultaten van Team NL.

Tijdens de Dubai International Parachuting Championships namen Mark Verstappen, René Grit en André Meijer deel aan het onderdeel Precisiespringen. Zij eindigden respectievelijk als 65e, 60e en 53e.

Grotere Nederlandse delegaties worden bij internationale wedstrijden begeleid door teammanagers. Alle internationale uitslagen zijn te vinden op de website van de International Skydiving Commission (ISC): <http://results.worldskydiving.org/>

Records

Er zijn in 2024 wederom Nederlandse records verbroken: die van parachutespringen tijdens het NK te Teuge en het WK te Beaufort, USA en die van indoor skydiving bij het NK te LUXfly en de Worldcup te Macau. Deze topprestaties zijn mede te danken aan het gerichte topsportbeleid van de afdeling, waarbij nationale topsporters specifiek worden ondersteund in hun ontwikkeling.

Nieuwe Nederlandse records:

- Formatiespringen FS4 Vrouw: 9,7 punten gemiddeld – Team Funky Falcon
- Vertical Formation Skydiving: 9,2 punten gemiddeld – Team Disgruntled Seagulls
- Speedskydiving Female 470,61 km/uur – Ingrid van Deelen
- Speedskydiving Female gemiddeld: 461,69 km/uur – Ingrid van Deelen
- Wingsuit Acro: 11,00 punten – Team Air Up
- Indoor Vertical Formation Skydiving: 34 punten – Team Disgruntled Seagulls
- Indoor Dynamic 2-Way (D2W): 60,181 seconden – Team Skynique
- Indoor Solo Speed: 24,64 seconden – Connor Figg

Een volledig overzicht van de records is te vinden op: <https://www.parachute.nl/records.html>

Daarnaast werd op 1 september in Hoogeveen het record voor de grootste head-up formatie verbroken, met een indrukwekkende opbouw van 24 springers.

Activiteiten

De afdeling voerde een breed scala aan bestuurlijke, sportieve, opleidings- en operationele activiteiten uit. Ondersteuning wordt geleverd door een KNUVL-accountmedewerker op basis van interne doorbelasting. Daarnaast leunt de afdeling op de commissie op ervaren en betrokken vrijwilligers.

Ledenaantallen

Eind 2024 telde de afdeling 3.647 leden, een daling van 192 ten opzichte van het jaar ervoor. Daarvan waren 2.572 individuele leden en 1.075 aspirant-leden (leerlingen die een opleiding volgen). De terugloop is vrijwel volledig toe te schrijven aan de afname van het aantal aspirant-leden, dat opnieuw lager lag dan in 2023. Deze ontwikkeling is op de lange termijn zorgwekkend voor de toekomst van de sport.

Sprong aantallen

Net als in 2023 was het voorjaar dramatisch: bewolking, wind en regen domineerden, en als het al droog was, bleek het landingsterrein vaak te nat om te gebruiken. Vanaf juni verbeterde het weer echter aanzienlijk, en alle clubs en centra meldden een sterke toename in het aantal sprongen. In totaal werden er 108.311 sprongen gemaakt – slechts een fractie minder dan het topjaar 2022 (109.119). Het is de derde keer dat het aantal sprongen boven de honderdduizend uitkomt.

Het aantal tandemsprongen daalde van 30.015 naar 27.847, en het aantal static-line sprongen nam voor het derde jaar op rij af, van 4.527 naar 3.806. Het aantal AFF-sprongen bleef daarentegen nagenoeg stabiel. Een positieve ontwikkeling is de stijging van het aantal sportsprongen, dat met ruim 10% toenam van 63.639 naar 70.438.

Kaderontwikkeling

De afdeling verzorgt de opleidingen en examens in eigen beheer. Alle brevetten en bevoegdheden worden namens de afdeling geregistreerd en verzonden door het Verenigingsbureau via KEI. De jaarlijkse verlenging van bevoegdheden vindt plaats aan het begin van het kalenderjaar. Bevoegdheden die voldoen aan de gestelde eisen worden kosteloos verlengd.

Eind 2024 beschikte de afdeling over 60 instructeurs, 84 hulpinstructeurs, 93 jumpmasters Static-Line, 84 tandemmasters en 44 jumpmasters AFF. Deze aantallen zijn over het algemeen stabiel gebleven. Om tijdens de drukke zomermaanden aan de grote vraag te voldoen, maken sommige centra aanvullend gebruik van buitenlandse tandemmasters en AFF-jumpmasters. Zij opereren op basis van een ontheffing.

Naast dit uitvoerend kader zijn er examinatoren actief voor het afnemen van theorie- en praktijkexamens binnen de verschillende bevoegdheden.

Wat betreft het technische kader zijn er inmiddels 14 senior riggers – drie meer dan in 2023 – en 12 master riggers. Zij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van het springmateriaal en het vouwen van reserveparachutes. De groep master riggers heeft op termijn wel behoefte aan versterking. Het bestuur erkent dit en kijkt actief naar het opleidings- en examenprogramma om nieuwe instroom te stimuleren.

Al dit kader is essentieel voor het opleiden van leerlingen, het uitvoeren van springactiviteiten en het opleiden en examineren van nieuw personeel. Een blijvend aandachtspunt is de beschikbaarheid en inzetbaarheid van examinatoren – hier is verbetering nodig.

Bestuurlijk

Het afdelingsbestuur vergadert regelmatig om het beleid uit te voeren dat door de ledenraad is goedgekeurd, en speelt daarnaast in op actuele ontwikkelingen. De ledenraad ziet toe op de uitvoering van dit beleid en het behalen van de gestelde doelen. Daarnaast overlegt het bestuur tweemaal per jaar met de Raad van Advies en tweemaal met de voorzitters van de commissies. Er is ook structureel overleg met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, LVNL en het CLSK. De vergaderingen vinden afwisselend fysiek (veelal op het KNVvL-kantoor in Woerden) en online plaats.

Bestuurlijk staat het luchtruimdossier bovenaan de prioriteitenlijst, in nauwe afstemming met de centrale KNVvL-commissie Luchtruim. Eind 2024 verscheen de Behoeftestelling "Ruimte voor Defensie", waarin enkele mogelijke bedreigingen voor parachutecentra werden gesignaleerd. In KNVvL-verband is een uitgebreide reactie opgesteld richting het Ministerie van Defensie, waarvan de behandeling doorloopt in 2025.

Het beleid en de voorgenomen acties zijn vastgelegd in het jaarplan van de afdeling, dat bestaat uit de jaarplannen van zowel het bestuur als de commissies. In 2024 kende de afdeling vijf commissies:

- Sportcommissie (SC)
- Veiligheidscommissie (VC)
- Materiaal Commissie (MC)
- Opleidings- en Examencommissie (OPEX)
- Sanctiecommissie (SaC)

Er is een voornemen om de Materiaal Commissie op te heffen en deze te vervangen door een werkgroep of commissie van experts die het bestuur gaat adviseren over spring- en vliegtechnische zaken. De huidige taken van de MC zullen dan worden verdeeld over andere structuren. Tegelijkertijd is de Sanctiecommissie bezig met een herziening van haar taken en bevoegdheden, in het kader van de komst van een KNVvL-breed tuchtreglement.

Leden van de Materiaal Commissie namen in 2024 deel aan de conventies van de Parachute Industry Association (PIA) in de VS, de wereldwijde koepelorganisatie van fabrikanten van parachutemateriaal.

De jaarvergadering van de International Skydiving Commission (ISC) vond dit jaar plaats in Orlando, VS. Vanuit de afdeling waren drie afgevaardigden aanwezig. Allen zijn actief in commissies en werkgroepen binnen de ISC, waarmee de Nederlandse belangen van sportspringers en scheidsrechters goed zijn vertegenwoordigd en directe invloed is gewaarborgd.

Veiligheid

Het waarborgen van veiligheid is een van de kerndoelen van de afdeling. Na een dodelijk ongeval is het Static-Line springen in heel Nederland tijdelijk stilgelegd. Na een grondige analyse en aanpassing van het opleidings- en springprotocol is deze springvorm weer hervat.

De afdeling publiceert regelmatig bulletins over springmateriaal, veiligheid en regelgeving. In 2024 zijn vier veiligheidsbulletins en één technisch bulletin uitgegeven. De Veiligheidscommissie brengt daarnaast periodiek veiligheidsnieuwsbrieven uit. Hierin worden incidenten besproken, geanalyseerd en voorzien van aanbevelingen om herhaling te voorkomen.

PR & Communicatie

Het magazine *Sportparachutist* verscheen in 2024 drie keer. Vanaf 2025 wordt het blad uitsluitend digitaal uitgebracht, voornamelijk uit kostenoverwegingen. Het magazine wordt per e-mail verstuurd aan alle leden en relaties, en is daarnaast digitaal te lezen via de KNVvL-pagina op issuu.com/knvvl.

De website www.parachute.nl bestaat al vele jaren en is in het voorjaar geheel vernieuwd en verbeterd gelanceerd.

Nieuws en updates worden verspreid via de afdelingswebsite en de Facebookpagina facebook.com/KNVvLAfdelingParachutespringen. Deze pagina heeft een groot bereik: bijna de helft van alle leden bezoekt deze regelmatig.

Paramotorvliegen

Bestuur

Frank Moorman
Tom Hendrix
Martijn Steenwijk

voorzitter en secretaris a.i.
penningmeester
voorzitter Commissie Opleidingen
& Examens
lid Commissie Opleiding & Examen
lid Commissie Opleiding & Examen
Commissie Veiligheid
lid Natuur & Omgeving
lid Communicatie overheden
afgevaardigde KNVvL-ledenraad
redacteur LIFT en plaatsvervangend
afgevaardigde KNVvL-ledenraad

Per 1 januari 2024 zijn er verschillende wijzigingen doorgevoerd binnen de luchtvaart paramotorvliegen. Daarbij stonden drie knelpunten centraal: de officiële status van de paramotortrike, de beperkte opstijgmogelijkheden voor dit type, en het verkrijgen van een bewijs van luchtwaardigheid voor lichtere paramotors en paramotortrikes.

Status paramotortrike eindelijk duidelijk

Per 1 januari 2024 is de paramotortrike officieel erkend als nieuw type luchtvaartuig en toegevoegd aan het Besluit luchtvaartuigen 2008. Dit betekent dat er geen discussie meer is over de status van de trike, die eerder ten onrechte als MLA (micro light aircraft) werd aangemerkt.

Hoewel het eenvoudiger was geweest om de bestaande definitie van een gemotoriseerd schermvliegtuig aan te passen, deze ging uit van "starten en landen met de benen van de bestuurder", is er nu gekozen voor een definitie gebaseerd op de EASA-classificatie. EASA maakt

geen onderscheid tussen voet- of trike-start, maar slechts tussen een- of tweezitters.

Nieuwe categorie voor lichte paramotors

Ook is er per 1 januari 2024 een nieuwe categorie ingevoerd voor paramotors en trikes met een leeggewicht van maximaal 120 kg (inclusief reddingsmiddelen). Door gewijzigde regelgeving in Duitsland werd het voorheen vrijwel onmogelijk om in Nederland een speciaal Bewijs van Luchtwaardigheid (sBVL) voor deze lichtere toestellen te verkrijgen. Veel vliegers weken uit naar een Duitse registratie, wat sinds de invoering van de Regeling Nationale Veiligheidsvoorschriften Luchtvaartuigen (RNVL, 2020) echter niet meer toegestaan was.

Dankzij intensief overleg met DGLM en ILT zijn er nu oplossingen gevonden:

- Voor paramotors <120 kg wordt het scherm ingeschreven in plaats van de motor.
- De schermkeuring (meestal tweejaarlijks) is gekoppeld aan het sBVL. Dit betekent dat het bewijs geldig blijft zolang de keuring geldig is – er is geen jaarlijkse verlenging meer nodig.
- De leges zijn sterk verlaagd, en het eerder verplichte geluidsdocument is nu vervangen door een generiek geluidsdocument.
- Voor paramotors >120 kg blijft de bestaande regelgeving van kracht.

Elke paramotor kan nu worden voorzien van een BVI/sBVL en is daarmee volledig legaal.

Vrijstellingsregeling nog niet rond: opstijgen blijft problematisch

Helaas is het toevoegen van de paramotortrike aan de vrijstellingsregeling voor het opstijgen op het laatste moment uit de Regeling geschrapt. Hierdoor blijft de bestaande, zeer beperkte situatie bestaan:

- Gebruik van een luchthavenbesluit (zoals Teuge of Hilversum) is vereist.
- Alternatief is een luchthavenregeling, die al sinds 2010 als ongeschikt wordt beschouwd.

- De meest gebruikte optie is een TUG (Terrein voor Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik), die slechts 12 dagen per jaar en 2 starts/landingen per dag toestaat.

Deze beperkingen maken het nagenoeg onmogelijk om een brevet geldig te houden of opleidingen uit te voeren. Daarbij komen hoge leges, die kunnen oplopen tot € 2.625 per terrein – meer dan € 100 per vlucht.

Tijdens de internetconsultatie hadden enkele provincies bezwaar gemaakt tegen het opnemen van de trike in de vrijstellingsregeling. De KNVVL en de afdeling Paramotorvliegen had met DGLM afgesproken om met deze provincies het gesprek aan te gaan. In 2024 is centraal uitleg gegeven tijdens een vergadering van de Interprovinciale Contactgroep Luchthavens, en er is meerdere keren contact geweest met kritisch gestemde provincies. De verwachting is dat dit traject in de loop van 2025 afgerond kan worden, zodat alsnog een verzoek kan worden ingediend bij DGLM om de vrijstelling mogelijk te maken.

WA-verzekering

Een langgekoesterde wens van de afdeling is in vervulling gegaan: het project voor een collectieve WA-verzekering voor paramotorvliegen is eind 2024 afgerond. De verzekering is per 1 januari 2025 ingevoerd. Hiermee is het voor leden eindelijk mogelijk om een heldere, Nederlandstalige en goed toegankelijke verzekering af te sluiten.

Demo's en samenwerkingen

Paramotorvliegers worden steeds vaker uitgenodigd om deel te nemen aan luchtvaartshows en evenementen, vaak als onderdeel van een static show waarin zij uitleg geven over hun sport en materiaal. In 2024 was de afdeling ook meerdere keren aanwezig bij ballonvaarthevenementen. Hoe bijzonder is het om ballonnen, een gemotoriseerde delta en paramotors tegelijk in de lucht te zien – een unieke combinatie van luchtporten!

Voor deelname aan het Ballonfiesta Barneveld bereidden de vier vliegers zich speciaal voor, door vooraf intensief te trainen op formatievliegen. Voor deelname aan het evenement is bovendien een officiële displayautorisatie behaald. De coördinatie met de organisatie verliep uitstekend. Zowel op de grond als in de lucht was het spektakel een groot succes: bezoekers genoten zichtbaar en de vliegers niet minder.

Dit soort optredens zijn een prachtig voorbeeld van puur recreatief vliegen, maar dan met een gouden randje. Ze laten zien hoe verschillende KNVVL-luchtporten elkaar opzoeken, samenwerken en het publiek laten meegenieten van hun passie. Het grote aantal bezoekers onderstreept de blijvende aantrekkingskracht van de luchtvaart.

Opvallend detail: één van de vier vliegers vloog met een paramotortrike. Het toestel vloog moeiteloos mee met de voetstarters en bewees daarmee dat de aanhoudende discussie over de status van de trike in de praktijk weinig betekenis heeft.

Vrijwilligers en bestuur

Het afdelingsbestuur van Paramotorvliegen is goed op sterkte, met uitzondering van de functie van secretaris, die al enige tijd vacant is. Tot er een geschikte kandidaat is gevonden, wordt deze rol waargenomen door Frank Moorman.

Paragliding

Bestuur

Sanne Both	voorzitter en brevetten
Mark Schoonhoven	voorzitter Examencommissie & voorzitter Belangencommissie
Jeroen Roos	penningmeester en a.i. secretaris
Jaap le Poole	communicatie
Christoph Rozenkranz	opleidingen

Communicatie

In 2024 is het magazine Lift opnieuw vier keer verschenen. Dit blad richt zich op liefhebbers van Paragliding, Deltavliegen en sinds 2020 ook Paramotorvliegen. Het vormt een belangrijk communicatiemiddel binnen de luchtsportgemeenschap.

De Facebookpagina van de afdeling, opgezet in 2017, wordt vooral ingezet voor nieuws en updates rondom het wedstrijdvliegen.

Naast het magazine en social media wordt ook intensief gebruikgemaakt van de website liftparagliding.nl. Hier delen we inspirerende verhalen en verdiepende achtergrondinformatie over onze sport. De site is bovendien een laagdrempelig kennismakingspunt voor geïnteresseerden. Naast indrukwekkende video's vinden vooral beginnende piloten er alles wat ze nodig hebben om veilig en goed voorbereid te starten met paragliden.

Competities

Van 9 tot en met 15 september vonden in Oludeniz de FAI World Paragliding Aerobatic Championship plaats. Luke de Weert streed opnieuw om de solotitel en eindigde met drie indrukwekkende runs op een mooie tweede plaats.

Naast de solocategorie nam Luke ook deel aan de categorie Synchro, samen met Theo De Blic (FR) onder de naam Back2Back. Met vier uitstekende runs behaalden zij samen de eerste plaats en namen een gouden medaille mee naar huis.

Veiligheidscommissie

Lierinstallaties die worden gebruikt door opleidingsinstanties en paraglidingverenigingen moeten zijn goedgekeurd door de Afdeling Paragliding of een andere erkende keuringsinstantie, zoals de DHV. De technische commissie van de afdeling verzorgt deze keuringen. Ook in 2024 zijn alle reguliere lierkeuringen weer correct en volgens planning uitgevoerd.

Examens en opleidingen

Afgelopen jaar zijn er drie theorie-examens georganiseerd voor brevet 2 en 3. Er werden ook opleidingen georganiseerd voor instructeurs en terugkomdagen voor huidige instructeurs.

Zweefvliegen

Bestuur

Johan Crossen	voorzitter en penningmeester
Ronald de Vries	secretariaat
Vacant	penningmeester
Tom Bunck	lid (q.q. CAO afdeling Zweefvliegen)
Evert Jan Zwolsman	DTO afdeling Zweefvliegen
Alies Wanders	veiligheid en Kunstzweefvliegen
Natasja van der Neut	luchtruim
Frank Schellenberg	accountmanager

Ledenraadsleden

Erik Berendes	afgevaardigde
Jos van Valkengoed	afgevaardigde
Alies Wanders	afgevaardigde
Matthijs van Waveren	afgevaardigde
Joeri Bierings	afgevaardigde
Charles de Leeuw	afgevaardigde
Lonneke Alsema	plaatsvervanger
Karel Schonebaum	plaatsvervanger
Sijmen de Vries	plaatsvervanger
Ronald Stellaard	plaatsvervanger
Hans Eisink	plaatsvervanger

Nationale Kampioenschappen Zweefvliegen

Van 9 tot 18 mei vonden de Nationale Kampioenschappen plaats op Terlet, een van de hoogtepunten van het jaar. In de Combi-klasse ging Sylvain van der Meer (DSA) overtuigend met de winst naar huis, met een gemiddelde snelheid van 102,34 km/u. Robbie Seton (LS 8 neo) en Ralph Nijhoff (Arcus T) eindigden op de tweede en derde plaats.

Wereldkampioenschap Kunstzweefvliegen

Van 29 juli tot 10 augustus schitterde het Nederlandse kunstzweef-team tijdens het WK in Oschatz. Lars Hofman werd gekroond tot World Advanced Champion dankzij gouden medailles in de 'Known'- en 'Unknown'-programma's en zilver in het 'Free'-onderdeel. Het Nederlandse team, bestaande uit Jelle Heikamp, Lars Hofman, Björn Strayer en coach Sape Miedema, won ook goud in het landenklassement, en werd daarmee World Advanced Team Champion. Tijdens de KNVvL Congresdag in het Aviodrome ontvingen zij terecht de Zilveren Penning voor deze uitzonderlijke prestatie.

Zwevend Nederland

Het jaar 2024 was voor de Nederlandse zweefvliegsport een dynamisch en veelzijdig jaar, met zowel sportieve hoogtepunten als belangrijke ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, terreinen en luchtruimgebruik. Veel van deze thema's zullen ook in 2025 nog volop in de aandacht staan.

Sportieve hoogtepunten

De Nederlandse zweefvliegsport kende in 2024 opnieuw een jaar vol indrukwekkende prestaties, met zowel nationale als internationale successen.

Nationale Junioren Wedstrijd

De 52e editie van de Nationale Junioren Wedstrijd vond deze zomer plaats bij de Venlo Eindhoven Zweefvliegclub. Het evenement bood jonge piloten een waardevolle kans om vliegervaring op te doen en zich verder te ontwikkelen – cruciaal voor de toekomst van de sport en de aanwas van nieuwe leden.

Online Contest (OLC)

Ook in de Online Contest (OLC) werden successen geboekt. De Gelderse Zweefvliegclub behaalde de eerste plaats, gevolgd door de Amsterdamse en Groninger Zweefvliegclubs op respectievelijk plek twee en drie.

Virtual Gliding pro Championships

Sinds kort is het virtuele zweefvliegen met Condor officieel erkend als FAI-luchtsportdiscipline. Daarmee kunnen piloten zich, net als bij het fysiek vliegen, kwalificeren voor nationale en internationale wedstrijden.

In 2024 vertegenwoordigen François Seijffert en Sander Terpstra Nederland op het hoogste niveau. Zij kwalificeerden zich voor de prestigieuze FAI Virtual Gliding Pro Championships, waaraan slechts 40 piloten wereldwijd mogen deelnemen – een bijzondere prestatie.

Nationale Junioren Wedstrijd

Europees Kampioenschap Tabor

Tijdens het EK in Tabor wisten de Nederlandse deelnemers zich op meerdere dagen nadrukkelijk in de kijker te spelen. Stephan Grunder voerde gedurende vijf dagen het klassement aan in de 15-meterklasse, mede dankzij een tweede plaats op dag 1 en een dagoverwinning op dag 4. Uiteindelijk eindigde hij als zesde in het eindklassement. In diezelfde klasse behaalde Sikko Vermeer een mooie derde plaats op dag 8. In de Standaardklasse wist Frank Hiemstra zich op dag 7 naar een tweede plaats te vliegen, terwijl Roelof Corporaal op dag 10 de overwinning pakte. Bij de prijsuitreiking ontvingen Stephan Grunder (6e in de 15-meterklasse) en Robin Smit (10e in de Standaardklasse) een FAI-diploma als erkenning voor hun prestaties.

Wereldkampioenschap Uvalde

Bij het Wereldkampioenschap in Uvalde, Texas, was Nederland sterk vertegenwoordigd. In de 18-meterklasse eindigden Jeroen Verkuijl en Sjaak Selen respectievelijk op de vierde en zesde plaats. In de Open Klasse behaalden François Jeremiasse en Bas Seijffert de vijfde en elfde positie. Erik Borgmann en Mathijs van Houweninge vlogen in

EK Tabor

Luchtruimherziening

Aan het einde van 2024 werd een herziening van het Nederlandse luchtruim gepresenteerd. Deze moet zorgen voor efficiëntere vliegroutes en betere trainingsmogelijkheden voor de Koninklijke Luchtmacht, met name voor de inzet van F-35 gevechtsvliegtuigen.

De verwachte impact richt zich vooral op de noordelijke regio's van Nederland.

Kostenontwikkeling

Bij veel zweefvlieglocaties zijn opnieuw prijsverhogingen aangekondigd voor het gebruik van gebouwen, als gevolg van een bredere herwaardering door overheidsinstanties. Vooral de stijgende huurlasten vormen hierbij een uitdaging voor clubs.

Subsidie

De beëindiging van de NOC*NSF-subsidie legt druk op de budgetten voor wedstrijd sport. Dit raakt niet alleen de topsport, maar ook de breedtesport en daarmee blijft het in alle zweefvliegers hen belang. Doorgroeimogelijkheden vormen een belangrijke motivatie om actief te blijven binnen de sport.

Voor de aflopende subsidie is nog geen structurele oplossing gevonden. Dankzij een gefaseerde afbouw konden in 2024 nog reserveringen worden aangesproken, maar voor de toekomst blijft aanvullende financiering noodzakelijk.

Ledental en ledenbehoud

Het ledental is in 2024 redelijk stabiel gebleven, maar de vergrijzing binnen veel clubs is onmiskenbaar. De uitdaging ligt vooral in het behoud van jongere leden nadat zij hun brevet hebben behaald. In deze leeftijdsgroep spelen vaak andere prioriteiten, waarop we als gemeenschap beter moeten inspelen.

De sleutel ligt in bewustwording: niet alleen nieuwe leden werven, maar vooral het beperken van uitstroom levert op de lange termijn de meeste winst op.

Samenwerking en toekomstvisie

Op diverse fronten groeit de samenwerking binnen clubs, de KNNvL en haar commissies. Toch verloopt dit nog niet altijd vanzelf. Het helder formuleren van gezamenlijke prioriteiten blijft een aandachtspunt. Deze agenda zal in het voorjaar van 2025 verder vorm krijgen.

WK Uvalde

de 20-meter tweezitterklasse naar een verdienstelijke zesde plaats. Hoewel het team als geheel nét buiten de podiumplaatsen viel, waren de Nederlandse deelnemers in hun opvallende oranje shirts niet te missen, een zichtbare en sterke afsluiting van een uitstekend WK-optreden.

Veiligheid

In 2024 zijn bijeenkomsten en andere communicatiemiddelen actief ingezet om het veiligheidsbewustzijn en de veiligheidscultuur binnen clubs te versterken. Het melden van voorvallen blijft echter een aandachtspunt. Er is nog altijd veel toelichting nodig om vliegers het belang te laten inzien van het delen van ervaringen.

Daarnaast werden meldingen gedaan van luchtruimschendingen en incidenten bij lierstarts. Deze signalen onderstrepen dat er blijvend brede aandacht nodig is voor de veiligheid rondom zweefvliegvelden, met als doel het voorkomen van ongevallen.

DTO

De opleiding van nieuwe vliegers blijft plaatsvinden onder het eerder ingevoerde DTO-regime. Tijdens het najaarsoverleg is besloten dat alle clubs zich voortaan positioneren als zelfstandige DTO.

De KNNvL blijft zelf ook een DTO en zal vanuit die centrale rol vooral faciliterend optreden, met ruimte voor de clubs om hun eigen audits en opvolging rechtstreeks met IL&T af te stemmen. Hiermee is een einde gekomen aan de langdurige interne discussie over de g-DTO.

Ledenaantallen

Datum	Totaal aan tal leden KNVvL	Aerobatics	Algemene Luchtvaart Afdeling	Ballonvaren	Deltavliegen	Drones	Gemotoriseerd vliegen	Historische luchtvaart	Luchtvaartkennis	Luchtvaartwetenschap	Modelvliegsport	Parachutespringen	Paragliding	Paramotorvliegen	Zweefvliegen
31/12/2023	13658	49	200	293	207	300	276	92	85	34	3827	3772	2027	186	3687
31/12/2024	13552	47	191	296	189	263	445	94	85	33	3722	3656	2019	188	3501

Onderscheidingen

Naam	Afdeling	Onderscheiding
Joep Geraedts	Zweefvliegen	Medaille in Brons
Ton Staassen	Zweefvliegen	Medaille in Brons AJ
Sape Miedema	Zweefvliegen	Medaille Zilver
Paul Michel de Grood	Medische Commissie	Medaille Zilver
Sape Miedema	Zweefvliegen	Penning Zilver
Lars Hofman	Zweefvliegen	Penning Zilver
Bjorn Straijer	Zweefvliegen	Penning Zilver
Jelle Heikamp	Zweefvliegen	Penning Zilver
Bart Renckens	Zweefvliegen	Penning in brons
Jeroen Verkuijl	Zweefvliegen	Penning in brons
Erik Borgmann	Zweefvliegen	Penning in brons
Sjaak Selen	Zweefvliegen	Penning in brons
Roelof Corporaal	Zweefvliegen	Penning in brons
Victor Spaan	Parachute	Ere insigne lauwerkrans briljant 50 jr
Ad Haarhuis	Ballonvaren	Ere insigne lauwerkrans briljant 50 jr
Victor Spaan	Parachute	Ere insigne lauwerkrans briljant 50 jr
Ad Haarhuis	Ballonvaren	Ere insigne lauwerkrans briljant 50 jr
Fer Helmers	Zweef	Ere insigne lauwerkrans briljant 50 jr
Bob Visser	Zweef	Ere insigne lauwerkrans briljant 50 jr

Financiën

Balans per 31 dec 2024

ACTIVA	31 december 2024	31 december 2023
Applicatiesoftware	15.818	17.881
Relatiesoftware	14.230	18.296
Website	4.801	11.843
Immateriële vaste activa	34.848	48.020
Inventaris	20.135	28.572
Computers	5.628	11.718
Verbouwingen	0	1.557
Materiële vaste activa	25.763	41.847
Deelnemingen in verbonden partijen	1	1
Financiële vaste activa	1	1
Voorraad	36.676	39.301
Vorraden	36.676	39.301
Debiteuren	52.016	28.949
Vorderingen op verbonden partijen	10.000	13.727
Vordering ter zake van pensioenen	981	981
Overige vorderingen	140.773	95.219
Vorderingen en overlopende activa	203.770	138.875
Banken	1.988.230	2.297.394
Kas	209	89
Liquide middelen	1.988.438	2.297.483
Activa	2.289.497	2.565.527
PASSIVA	31 december 2024	31 december 2023
Onverdeelde winst	0	-1
Algemene reserve	933.308	1.035.312
Bestemmings reserve	1.068.159	1.181.104
Bestemmingsfondsen	86.860	86.860
Eigen vermogen	2.088.327	2.303.276
Jubilea	2.757	987
Overige voorzieningen	0	-136
Voorzieningen	2.757	851
Vooruitontvangen bedragen	5.053	3.755
Schulden crediteuren	51.064	69.127
Belastingen en sociale premies	1.898	43.877
Overige schulden	140.397	144.642
Kortlopende schulden	198.413	261.401
Passiva	2.289.497	2.565.527

Hoofdbestuur, Raad van Advies en Bonds bureau

Hoofdbestuur

Denise Eikelenboom	voorzitter
Harald Bresser	vicevoorzitter
Hendrik ten Cate	penningmeester
Diederick Hijink	algemeen bestuurslid
Ilona Crommentuyn	algemeen bestuurslid
Amanda Tijben	algemeen bestuurslid
Simone Richardson	algemeen

Mutaties Hoofdbestuur

Diederick Hijink is afgetreden als algemeen bestuurslid op 26 juni 2024

Simone Richardson is aangetreden als algemeen bestuurslid 26 juli 2025

Raad van Advies

Maarten van Eeghen MBA
Lt. Gen. André Steur
Ir. Michel Peters
Mr. Jacqueline Prins MA
Dr. Martin Schröder
Ir. Joris Melkert
Ir. Tineke van der Veen

Mutaties Raad van Advies

Ir. Tineke van der Veen is aangetreden tot de Raad van Advies op 4 maart

Ir. Joris Melkert is aangetreden tot de Raad van Advies 4 maart

Dr. Martin Schröder is afgetreden 14 mei

Medewerkers Bonds bureau

Rembert Groenman	-	directeur
Frederike Vonk	-	management assistente en officemanager
Kaylee Slag	-	ledenservice en KEI
Kim Groenendijk	-	ledenservice
Jacqueline Zwarteveen	-	accountmanager ballonvaren en Opleidingen & Examens
Bryan Meijers	-	manager Veiligheid en Operations
Ronald Overdijk	-	accountmanager parachutespringen/ hoofd Operations
Ronald de Vries	-	secretariaat zweefvliegen
Frank Schellenberg	-	public affairs en accountmanager zweefvliegen
Sanne de Bonte	-	medewerker Marketing & Communicatie
Helen de Mik	-	financiële administratie
Annemieke Derogee	-	financiële administratie
Marleen Snaak	-	coördinator Sportontwikkeling
Thomas Jellema	-	operations

Mutaties

Marleen Snaak is een dienstverband aangegaan per 1 maart

Thomas Jellema is een dienstverband aangegaan per 1 november

Woordenlijst

AMC	Acceptable Means of Compliance	NVL	Nederlandse Vereniging voor Luchthavens
a.i.	Ad Interim	NVvL	Nederlandse Vereniging voor Luchtvaarttechniek
AIP	Aeronautical Information Publication		
AsMA	Aerospace Medical Association	NVvLG	Nederlandse Vereniging voor Luchtvaartgeneeskunde
ALA	Algemene Luchtvaart Afdeling	OLC	Online Contest
ALV	Algemene Ledenvergadering	OSTIV	Organisation Scientifique et Technique du Vol à Voile
AOPA	Aircraft Owners and Pilots Association		
BOACK	Belgium Open Aerobatic Championship	QE	Qualified Entity
	Koksijde	RB	Radiobesturing
CCLR	De KNVvL Centrale Commissie Luchtruim	RBML	Regeling Burger en Militaire Luchthavens Evaluatie
CIMP	Medico-Physiological Commission (medische commissie FAI)		
CLSK	Commando Luchtstrijdkrachten	RT	Radio-telefonie
CRM	Customer relationship management	RvA	Raad van Advies
DDA	Dutch Dakota Association	sBVL	Speciaal Bewijs van Luchtwaardigheid
DCNL	Drone Council Nederland	STEBZ	Stichting Theorie Examens Ballonvaren en Zweefvliegen
DGLM	Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme zaken	TMA	Terminal Maneuvering Area
DONAC	Dutch Open National Aerobatic Championship (NK Aerobatics, van VINK)	VC	Veiligheidscommissie
Dr.	Doctor	VINK	Vliegen is een Kunst
DTO	Declared Training Organization	VM	Veiligheidsmanagers
EAS	European Air Sports	VMS-team	Veiligheids Management Systeem-team
EASA	European Aviation Safety Agency	VSV	Vliegtuigbouwkundige Studievereniging
EGU	European Gliding Union		
EMF	European Microlight Federation		
EPFU	European Powered Flying Union		
ESAM	European Society for Aviation Medicine		
FAI	Fédération Aéronautique Internationale		
FOYS	Focus On Your Sport		
GA	General Aviation		
HR	Huishoudelijk Reglement		
IAF	Initial Approach Fix		
IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat		
IL&T	Inspectie Leefomgeving en Transport		
Ir.	Ingenieur		
IAASM	International Academy of Aviation and Space Medicine		
ISC	International Skydiving Commission		
KBBF	Koninklijke Belgische Ballonvaart Federatie		
KEI	KNVvL Examinering Instituut		
LAPL	Light Aircraft Pilot License		
Lt.	Luitenant		
LVC	Luchtverkeerscommissie		
LVNL	Luchtverkeersleiding Nederland		
Ministerie van IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat		
MLA	Micro Light Aeroplanes		
Mr.	Meester		
NACA	Netherlands Association of Commercial Aviation		
NFHL	Nationale Federatie Historische Luchtvaart		
NKP	Nederlandse Kampioenschappen Parachutespringen		
NVA	Nationale Veiligheidsanalyse		

KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LUCHTVAART
A HOUTTUINLAAN 16A, 3447 GM WOERDEN
T 0348 437 060
E LEDENSERVICE@KNVVVL.NL
I WWW.KNVVL.NL

